

SISUKORD

SISUKORD	1
SISSEJUHATUS	4
1. PLANEERITAVA ALA KIRJELDUS	5
1.1 Asend.....	5
1.1.1 Pindala ja rahvaarv	6
1.2 Territooriumi jaotus.....	6
1.2.1 Asustus ja külad	6
1.2.2 Keskused ja väheasustatud alad	7
1.3 Looduskeskkond.....	7
1.3.1 Kliima	7
1.3.2 Maavarad.....	8
1.3.3 Veekogud	9
1.3.4 Jõgede ja järvede kaldad	10
1.3.5 Kaitsealad	10
1.3.6 Kaitsealused loodusobjektid	10
1.4 Rekreatsiooniressursid.....	11
1.5 Sotsiaalne infrastruktuur	11
1.5.1 Elanikkonna struktuur ja rahvaarvu dünaamika	11
1.5.2 Lasteaiad, koolid	12
1.5.3 Tööturg.....	12
1.5.4 Vanurite hoole	13
1.6 Kultuur	13
1.6.1 Rahvamajad	13
1.6.2 Vabaõhuüritused	13
1.6.3 Raamatukogud.....	13
1.6.4 Koduloomuuseum	13
1.6.5 Kirik	14
1.6.6 Kalmistud	14
1.6.7 Sporditegevus	14
1.6.8 Ajaloo-, arheoloogia- ja arhitektuurimälestised	14
1.7 Kaubandus ja teenindus.....	14
1.7.1 Sideteenused	14
1.7.2 Meditsiiniline teenindus ja tervishoid	15
1.8 Turvalisus ja politsei	15
1.8.1 Päästeteenistus.....	15
1.8.2 Kaitseliit	15
1.9 Kommunikatsioonid, ühistransport ja teed	15
1.9.1 Telefoniside	15
1.9.2 Elektrivõrk	16
1.10 Elamu- ja kommunaalmajandus.....	16
1.10.1 Katlamaja	16
1.10.2 Veevõrk, kanalisatsioon ja puhastusseadmed.....	16
1.10.3 Prügimajandus	16
1.11 Ettevõtlus	17
1.11.1 Põllumajandus	17
1.11.2 Metsamajandus	17
1.12 Sidemed teiste valdadega	18
2 MEREMÄE VALLA ÜLDPLANEERINGU PRINTSIIBID	19
2.1 Keskkonna pikaajalisest ja säästlikust kasutamisest.....	19
2.2 Meremäe valla üldplaneeringu printsiibid	19
3. MEREMÄE VALLA ARENGUEELDUSED.....	20

3.1	Arengueeldused.....	20
3.2	Ankeetküsitluse kokkuvõte.....	21
3.2.1	Ettevõtlus ja töökohad.....	21
3.2.2	Teenindus.....	21
3.2.3	Elamuehitus.....	22
3.2.4	Keskkond.....	22
3.2.5	Teed ja kommunikatsioonid.....	23
3.2.6	Külavanem.....	23
3.2.7	Muud ettepanekud.....	24
3.3	Töörühmade töö kokkuvõte.....	24
3.3.1	Majanduse töörühm.....	24
3.3.2	Ehitus-, kommunaal- ja maa-asjade töörühm.....	25
3.3.3	Sotsiaalküsimuste töörühm.....	25
3.3.4	Sotsiaalasutuste arengu töörühm.....	26
3.3.5	Kultuurielu töörühm.....	27
4.	ARENGUSTRATEEGIA AASTATEKS 1998 - 2013.....	28
4.1	Valla asend ja territooriumi jaotus.....	28
4.1.1	Valla asend.....	28
4.1.2	Territooriumi jaotus.....	28
4.2	Asustustihedus ja rahvaarv.....	28
4.2.1	Asustustihedus.....	28
4.2.2	Rahvaarvu prognoos.....	29
4.3	Sotsiaalne infrastruktuur.....	29
4.3.1	Lasteaiad ja koolid.....	29
4.3.2	Meditiin ja sotsiaalhoidus.....	29
4.4	Teenindus ja kaubandus.....	30
4.5	Kultuur.....	30
4.5.1	Klubid, seltsid.....	30
4.5.2	Raamatukogud.....	31
4.5.3	Muuseumid.....	31
4.5.4	Kirik, kalmistud.....	31
4.5.5	Ajaloo-, arheoloogia- ja arhitektuurimälestised.....	31
4.6	Elamuehitus ja kommunaalmajandus.....	33
4.6.1	Elamuehitusotstarbel maade reserveerimine.....	33
4.6.2	Soojavarustus.....	33
4.6.3	Veevärk, kanalisatsioon ja puhastusseadmed.....	33
4.6.4	Jäätmemajandus.....	33
4.7	Kommunikatsioonid, ühistransport ja teed.....	34
4.7.1	Teed ja liiklus.....	34
4.7.2	Telefoniside.....	34
4.7.3	Elektrivarustus.....	34
4.8	Ettevõtlus, tööstus, põllumajandus ja metsandus.....	34
4.8.1	Põllumajandus.....	35
4.8.2	Metsamajandus.....	35
4.8.3	Ettevõtlus ja tööstus.....	35
4.8.4	Maavarade kasutamine.....	37
4.9	Puhkealad, rekreatsiooniressursid ja turism.....	37
4.9.1	Puhkealad.....	37
4.9.2	Turismi arendamise võimalused.....	37
4.10	Suhted naabritega.....	37
5.	MAA- JA VEEALADE KASUTUSPÕHIMÕTTED NING -PIIRANGUD.....	38
5.1	Kehtivad piirangud.....	38
5.1.1	Riikliku kaitse all oleva mälestise kaitsevöönd.....	38
5.1.2	Looduskaitsealuse objekti piiranguvöönd.....	38
5.1.3	Veekaitsevööndid ja veekogu ehituskeelualad.....	38
5.1.4	Metsa kaitsekategooria.....	39
5.1.5	Maantee kaitsetsoon.....	39
5.1.6	Kõrgepinge õhuliinide kaitsetsoon.....	39

5.1.7	Reoveepuhastite sanitaarkaitsetsoon.....	40
5.1.8	Kanalisatsiooni survetrass.....	40
5.1.9	Puurkaevude sanitaarkaitsetsoon.....	40
5.1.10	Farmide, tööstushoonete, ladude sanitaarkaitsetsoonid.....	40
5.1.11	Naftasaadustega seotud rajatiste sanitaarkaitsetsoonid.....	40
5.1.12	Tuleohutusnõuded.....	40
5.1.13	Sumuaedade sanitaarkaitsetsoonid.....	41
5.1.14	Riigipiir ja piirirežiim.....	41
5.2	Maa reserveerimine	41
5.3	Säilitamisele kuuluvad alad	42
5.3.1	Väärtuslikud looduspiirkonnad ja kooslused.....	42
5.3.2	Rekreatsioonialad	42
5.3.3	Alad tähelepanuväärse kultuuri- ja külamiljöoga	43
5.4	Senise maakasutuse säilimine	45
5.4.1	Senise maakasutuse säilitavad maa-alad	45
5.4.2	Senise maakasutuse säilitavad veekogud ja vee-alad	45
6.	EHITAMISPRINTSIIBID TIHE- JA HAJAASUSTUSES	46
6.1	Tiheasustusalad.....	46
6.1.1	Meremäe	46
6.1.2	Obinitsa.....	46
6.2	Ehitamise printsiibid hajaasustuses	47
6.2.1	Keskkonnast tulenevad ehituspiirangud hajaasustuses.....	47
6.2.2	Tehnovõrgud hajaasustuses	47
7.	EDASISTE PLANEERINGUTE KOOSTAMINE.....	48
7.1	Detailplaneeringute koostamise järjestus	48
	KASUTATUD KIRJANDUS.....	49
LISA 1:	KAITSEALUSED OBJEKTID	50
	Arheoloogiamälestised	50
	Ajaloomälestised	50
	Looduskaitseobjektid	50

KOOSKÖLASTUSED

PLANEERINGUKAART

SISSEJUHATUS

Käesolev üldplaneering valmis 1997. ja 1998. aastal Meremäe Vallavalitsuse tellimisel. Üldplaneeringu koostamise aluseks oli Meremäe valla volikogu otsus nr. 87, 19. detsembrist 1996 a. Üldplaneeringu koostamisega tegelesid AS ENTEC arhitekt-planeerija Hanno Grossschmidt ja projektijuht Kaur Lass.

Üldplaneering on vajalik saavutamaks parimat valla territooriumil olevate maa- ning veealade kasutamist ja see koostatakse lähtudes lähima 15 - 20 aasta perspektiivist. Üldplaneering tugineb valla tulevikuvisionidele ning strateegiatele ja loob eeldused valla hoidmiseks soovitud arengu teel.

Üldplaneering tähendab kokkuleppeid. Selle koostamise käigus üritatakse leida parim lahendus võimalikkudele vastuoludele, mis eksisteerivad erinevate huvide esindajate vahel. Vastuvõetud ja kehtestatud üldplaneering saab olema aluseks detailplaneeringute koostamisele tiheasustuses ja ehitus- ning maakorraldusele hajaasustuses. Üldplaneeringu aktuaalsuse säilitamiseks peab kehtivat üldplaneeringut perioodiliselt üle vaatama (näiteks iga 3 aasta järel) ja vastavalt elu käigule läbi detailplaneeringute, valla osa üldplaneeringute või uue üldplaneeringu korrigeerima.

Käesoleva üldplaneeringu koostamine algas lähteülesande kokkupanemisega. Sellele järgnes info töötlemine, arengustrateegia väljatöötamine ning seejärel üldplaneeringu planeerimisettepaneku koostamine. Selle käigus on koostaja olnud pidevalt kontaktis Meremäe Vallavalitsuse, Volikogu ja valla elanikega.

Planeeringu koostamisele järgnes planeeringu kooskõlastamise staadium.

Kuna Meremäe vallast eraldus planeeringu protsessi ajal 6 küla, mis liitusid Vastseliina vallaga, ajakohastati planeering vastavat tegelikule olukorrale ja valla uutele piiridele 1998 aastal.

Töögrupp

Üldplaneeringu koostamise koordineerimisega tegeles töögrupp koosseisus:

Kaur Lass	AS ENTEC projektijuht
Hanno Grossschmidt	AS ENTEC arhitekt-planeerija
Vello Kilusk	Meremäe valla maanõunik, vallapoosse töögrupi juht
Aino Soodla	Meremäe vallasekretär
Hilju Kadak	Meremäe valla sotsiaalnõunik
Guuri Piholaan	Meremäe abivallavanem
Aivar Nurk	Meremäe vallavanem
Aare Hörn	Meremäe valla volikogu esimees

1. PLANEERITAVA ALA KIRJELDUS

1997.a. tegi vallavolikogu muudatusi valla administratiivses jaotuses. Vallavolikogu määrusega nr. 6, 20. märtsist 1997 taastati Meremäe vallas endised külad, mille tulemusena suurenes külade arv 35-lt 102-ni. Nendest 6 endist küla (Kerepäälse, Kapera, Möldri, Plessi, Tellaste ja Vahtseliina) lahutati Meremäe vallast ja liideti vastutulles elanikonna soovidele alates 1. jaanuarist 1998 Vastseliina vallaga. Nimetatud külade ülemineku järel langeb Meremäe valla piir vastu Vastseliina valda kokku Setomaa ajaloolise piiriga.

Piirimuudatuse tõttu (Vabariigi Valitsuse 1997 aasta 23. detsembri määrus nr 248) läks 1. jaanuarist 1998 Meremäe valla koosseisust Vastseliina valla koosseisu maa-ala, kus 1998 aasta 1. jaanuari seisuga elas 412 inimest. Vastseliina valla piiridesse jäi Vahtseliina kool, lasteaed ja raamatukogu. Külade täielik nimekiri, kus on eraldi välja toodud Vastseliina vallaga liitunud külad, on toodud ptk 1.2.1.

Kui pole toodud teisiti on siinses peatükis (Planeeritava ala kirjeldus) on käsitletud Meremäe valla olukorda 1997 aasta seisuga, st koos tänaseks eraldunud küladega. Järgnevate peatükkide (valla arengukava, kehtivaid piiranguid jne) ning üldplaneeringukaardi koostamise juures on arvestatud uut territoriaalset jaotust.

1.1 Asend

Meremäe vald asub Kagu-Eestis, Võru maakonna idaosas. Kultuuriliselt ja ajalooliselt on Meremäe vald osa Setomaast. Setomaa on maa-ala, mis asetseb Pihkva-Riia kivitee, Irboska alevi, Pihkva järve ja Piusa jõe vahel. Setomaa on 1000 aasta jooksul moodustanud üleminekuala Eestimaa ja Venemaa vahel. Hetkel on Setomaa jagatud Eesti-Vene piiriga kahte ossa. Lisaks Meremäele on Setomaa osad ka Värskas ja Mikitamäe vald ning Misso valla Luhamaa osa.

Meremäe valla asend Eesti kaardil.

Meremäe valla naabriteks on Vastseliina vald läänes, Orava vald põhjas, Värskas vald ning Venemaa (Petserimaa) idas ja lõunas. Valla keskus - Meremäe - asub 14 km Petserist, 34 km Võrust, 70 km Pihkvast, 104 km Tartust ja 290 km Tallinnast. Suuremaid teid vallast läbi ei lähe. Valda läbib Võru - Petseri maantee on piiril suletud. Petserisse sõidetakse ca 30 km ringi Orava-Koidula kaudu.

Valga - Pihkva raudtee kulgeb naabervallas - Orava vallas 0,5...2 km kaugusel Piusa jõest, mis on Meremäe valla põhjapiiriks.

Meremäe vald taasloodi 1993 aasta alguses endise Meremäe külanõukogu piirides.

1.1.1 Pindala ja rahvaarv

Meremäe valla pindala enne 7 küla liitumist Vastseliina vallaga oli 168,6 km².

1997.a. 1. jaanuari seisuga oli Meremäe valla 1001 majapidamises 1960 elanikku, neist mehi 962 ja naisi 998. Elanikest 416 elas eralduvates külades ning 1544 ülejäänud valla territooriumil.

1998.a. 1. jaanuari seisuga elas Meremäe vallas statistika ameti andmetel 1518 elanikku.

1.2 Territooriumi jaotus

1.2.1 Asustus ja külad

Asustus Meremäe vallas on küllaltki ühtlane ja hajunud kolme veidi suuremasse külla ning väiksematesse küladesse. Asustuse tihedus on suhteliselt väike, olles 10,9 elanikku 1 km² kohta (võrdluseks: Võrumaa keskmine on 19,7 elanikku 1 km² kohta, Eesti keskmine on 34,6 elanikku 1 km² kohta).

Valla territooriumil paiknes 1997 aastal 35 küla ning kohalike elanike arv külades ulatus 6-st Veretina külas 307-ni Obinitsa külas. Ajalooliselt on suurimateks küladeks olnud Meremäe, Obinitsa ja Vahtseliina (nüüdse Vastseliina valla territooriumil). Kahe esimese eelisarengu lähiminevikus on põhjustanud seal asunud sovhoosikeskused.

Valla endiste ja praeguste külade loend, koos endiste elanike arvuga:

Endine küla	Elanike arv 01.01.1996	Elanike arv 01.01.1997	Elanike arv 01.01.1998	Taastatavad külad
Andrikova	29	26	28	Antkruva, Juusa, Vasla
Helbi	78	80	80	Helbi, Maaslova, Tessovala, Ermakova
Hilande	39	35	36	Tedre, Hilana, Melso, Miku, Talka
Härma	35	36	35	Härmä, Lindsa, Navikõ, Ignasõ
Jõksi	24	21	21	Väiko-Härmä, Treiali, Paklova, Jõksi, Raotu
Kalatsova	23	23	23	Kalatsova, Ruutsi
Kerba	39	40	41	Keerba, Poksa, Paloveere, Kastamara
Kiislova	27	27	28	Kiislova, Pelsi, Sulbi, Vaaksaarõ
Kiksova	13	13	15	Kiksova, Ala-Tsumba
Kitse	70	68	74	Vinski, Kitsõ, Väiko-Serga, Holdi, Tuulova, Marinova
Korski	31	24	28	Karamsina, Korski, Tsumba, Kusnetsova, Masluva
Kuige	43	44	47	Kuigõ, Olehkova, Sirgova
Kuksina	28	27	25	Kuksina
Küllatova	29	29	27	Küllätüvä
Meeksi	83	86	77	Miikse
Meremäe	211	202	187	Meremäe, Palandõ, Viro, Hilläkeste
Obinitsa	286	307	285	Obinitsa, Kõõru, Klistina
Ostrova	6	7	9	Ostrova
Palo	18	15	13	Palo, Tiklasõ
Plessi	24	21	teadmata	Puista
Polovina	45	51	50	Polovina, Kiiova, Tuplova, Seretsüvä
Rokina	37	38	37	Rokina, Martsina
Serga	33	33	37	Serga, Tepia

Teterova	24	24	25	Mereküla, Teterüvä
Tobrova	30	31	28	Kasakova, Tobrova, Lepä
Tsirgu	69	70	71	Tsirgu, Ulaskova, Lutja, Kangavitsa
Tääglova	31	25	30	Tääglova
Uusvada	89	83	85	Uusvada, Tsergondö, Tiirhanna, Pliia
Veretina	9	6	6	Veretina
Võmmorski	129	73	70	Võmmorski, Jaanimäe

Märkus: Valla elanike arv on esiatud nende külade kaupa, mis kehtisid enne 1. jaanuari 1998 ning parempoolses tulpas on toodud uue küla nimi või nimed, mis moodustati seisuga 1. jaanuar 1998.

Vastseliina vallaga liitunud endised Meremäe valla külad:

Endine küla	Elanike arv 01.01.1996	Elanike arv 01.01.1997	Taastatavad külad
Kapera	76	74	Kapõra, Komidsa, Raadi, Indra
Kerepäälse	27	27	Kerepäälse, Mutsu
Möldri	81	78	Möldri, Tallikese, Savioja
Plessi	24	21	Plessi
Tellaste	31	32	Tellaste, Kõrvõ, Hinniala
Vahtseliina	177	184	Vastseliina küla

Märkus: Endiste Meremäe valla külade elanike arv on esiatud nende külade kaupa, mis kehtisid enne 1. jaanuari 1998 ning parempoolses tulpas on toodud uue küla nimi või nimed, mis moodustati ning läksid toodud nime all Vastseliina valla koosseisu seisuga 1. jaanuar 1998.

1997. a. tegi vallavolikogu muudatusi valla administratiivses jaotuses. Vallavolikogu määrusega nr. 6, 20. märtsist 1997 taastati Meremäe vallas endised külad, mille tulemusena suurenes külade arv 35-lt 102-ni. Nendest 6 küla (ehk 14 taastatavat küla) liitusid 1997/98 aastavahetusel Vastseliina vallaga.

1.2.2 Keskused ja väheasustatud alad

Valla administratiivne ja kultuurielu keskus on Meremäe. Suuremat kohalikku tähtsust omab Obinitsa.

Enamus suuremate külakeskuste vahelisest alast on suhteliselt hõredalt asustatud. Samuti on elanike arv väiksem Kuresoo ja jõelammide läheduses, seega aladel, kus pinnas on põlluharimiseks kehvem.

1.3 Looduskeskkond

Meremäe vallas madaldub reljeef üldiselt põhjasuunas. 120, 100 ja 80 meetri samakõrgusjooned kulgevad peaaegu täpselt rööbikuga ühes ning üldisele kaldele vastavalt suunatud orgude kohal esinevad vaid V-kujulised lõunasse pöörduvad samakõrgusjoonte kurmud.

Looduslikult on Meremäe vald väga mitmekesine ja kaunis piirkond. Valla pindala oli 1997 aastal kokku ~16884 ha, sellest oli haritavat maad ~7152 ha, looduslikku rohumaad ~1991 ha, metsamaad ~6406 ha ja muud maad ~1336 ha. Kõrgemad punktid on Kuksina (212m), Meremäe (204m), Vareste (191m) ja Ruutsimägi (188m), kõik nimetatud kohad paiknevad valla lõuna- ja edelaosas. Kuna keskmine kõrgus merepinnast on 100m ümber, on küngaste kõrgus otsese mäejalamini suhtes enamasti vaid ligikaudu 30m. Ainult seal, kus positiivsed pinnavormid seltsivad sekundaarsete avalohkudega, esinevad tähelepanuväärsed relatiivsed kõrgused.

Valla loode- ja põhjapiiril on sügav Piusa org.

1.3.1 Kliima

Tuginedes raamatule Setumaa (ptk. Ilmastu, lk. 16-20) on Setomaal Eesti kõige kontinentaalsem ilmastik, nimelt on talvekuude temperatuur seal madalamaid, kevade- ja suvekuude oma aga kõrgemaid Eestis. Naabervaldadest külmema talve peale vaatamata ei ole Meremäel Eesti külmim ala, selleks on Eesti kirdeosa.

Vald ei kuulu Eesti sadamerikaste alade hulka. Ka lähinaabruses asuvatest aladest esineb Meremäel märgatavalt vähem sademeid. Lund aga esineb rohkesti, kuna ala on merest kaugemal ja jääb seega kaugemale ka Läänemerd ja tema naabusala sagedasti külastavaist tsükloneist, mistõttu esinevad talvised sulad harvemini kui Eestis üldiselt.

Tuultest on sageduse poolest valitsevad lõuna- ja edelatuuled. Iseloomulik on asjaolu, et Setomaal on vaikselt ilma sagedus võrdlemisi suur, - 4 korda suurem kui Tartu piirkonnas.

Õhuniiskuse ja pilvituse suhtes võib Setomaad lugeda kõige kuivemaks maakohaks Eestis, kuna mujal on õhuniiskuse suurus suurem.

Suvitamiseks on Setomaal ilmastu poolest soodsad tingimused, eriti kevadel ja varasuvel, mil mujal Eestis ilmad alles jahedapoolsed. Sügisel aga on seal suhtes Setomaal vähem soodus.

1.3.2 Maavarad

Meremäe vald on rikas maavarade poolest. Valla piires leiduvad maavarad ja maa-aines on seotud nii aluspõhjakiivimitega (devoni ladestu liivakivid, savid, lubjakivid, dolomiidid) kui neid katva pinnakatte setetega (kvaternaari ladestu kruusad, liivad, savid).

Vald on kesk- ja põhjaosas keskdevoni Gauja ja Amata lademetega (D_{3gj} , D_{3am}) heledate liivakivide avamusalal. Lõunaosas avanevad Plavinase lademe (D_{3pl}) sinakashallid dolomiidid ja domeriidid. Aluspõhjaliste kiivimitega on seotud Piusa klaasliiva, Tsirgu liiva-, Küllatova savi- ning Tiirhanna ja Marinova karbonaate ehituskivi maardlad.

Meremäe vald jääb Haanja kõrgustiku servaalale. Valla põhja- ja lääneservas levivad limno- ja fluviotaseandikud ja mõhnastikud, mida liigendavad sügavad orud. Valla lõunaosas levib künklik moreenmaastik, idaosas moreentasandik. Valdavaks pinnakatteks on moreen (glatsiaalsed setted), millel levivad laiguti glatsiolimnised (liustikujärvelised) ning glatsiofluviaalsed (liustikujõelised) setted. Piusa ja ta lisajõgede orgudes levivad alluviaalsed (jõelised) setted. Piusa lisajõgede oruveerudel leidub väikseid allikalubja lasundeid. Reljeefi nõgudes soostunud aladel esineb kohati biogeenseid setteid (soosetted-turvas). Pinnakatte paksus on suurem valla lõuna- ja lääneservas, olles kohati üle 20 m.

Glatsiaalsed (gl_{III} , liustikulised) setted on esindatud liivsavi- ja saviliivmoreeniga.

Glatsiofluviaalsed (fl_{III} , liustikujõelised) setted koosnevad peamiselt põimjaskihilistest liivadest ja kruusliivadest. Nendega on seotud Hilande ja Kõõru kruusliiva- ning Väike-Härma liivamaardlad.

Glatsiolimnised (lg_{III} , jääjärvelised) setted koosnevad peeneteralistest liivadest, saviliivast, liivsavist, savist, Nendega on seotud Andrikova ja Obinita savileiukohad ning Hilande ja Liiva liivamaardlad.

Alluviaalsed (al_{III} , al_{IV} , jõelised) setted on esindatud peamiselt liivade ja saviliivadega.

Ehitusotstarbelise kruusa-liiva leidmise seisukohalt pakuvad perspektiivi glatsiofluviaalsed ja glatsiolimnised setted, kusjuures glatsiolimnised liivad oma suhtelise peeneteralisuse tõttu on väiksema perspektiiviga. Täitepinnase seisukohalt on sobivamad peene- ja ülipeeneteralistes glatsiolimnised liivad ning alluviaalsed liivad, vähesel määral ka saviliivmoreen.

Karbonaatne ehituskivi. Valla territooriumil on välja eraldatud kaks maardlat: **Tiirhanna** ja **Marinova**. Ülemdevoni Plavinase lademe dolomiidid ja lubjakivid sobivad killustiku, osaliselt ka lubja tootmiseks. Kivimite sobivust katteplaatideks tuleb täiendavalt uurida. Tiirhanna maardlas on varud uuritud tootmiseks vajalikul tasemel, kuid osa maardlast jääb Venemaa territooriumile. Pinnakatte paksus valla lõunaosas Plavinase lademe avamusalal on suhteliselt suur, seetõttu uute karbonaatkiivimite maardlate avastamine on vähetõenäoline.

Savi. Valla territooriumile jääb kolm maardlat: **Küllatova**, **Andrikova** ja **Obinita**.

Küllatova maardlas viidi detailuuringud läbi 1985-87. aastatel. Keskdevoni Gauja lademe (D_{3gj}) savid on osaliselt raskeltsulavad. Savid sobivad harilike ja fassaaditelliste, valikulisel kaevandamisel klinkertelliste, keraamiliste plaatide ja põrandaplaatide valmistamiseks. Varude uuritus võimaldab neid tootmisse võtta. Maardla kuulus tehasele "Võrukivi", koostati konditsioonid (tehnilis-majanduslik hinnang). Küllatova savimaardla on üleriigilise tähtsusega maardla.

Andrikova ja Obinita maardlad on uuritud 40 a. tagasi. Andrikova maardla on seotud glatsiolimniste, Obinita maardla nii glatsiolimniste kui devoni savidega. Savi sobib

tellige tootmise tooraineks, kuid enne kasutuselevõttu tuleb teostada uued uurimistööd savide kvaliteedi ja leviku täpsustamiseks.

Liiv ja kruusaliiv. Liiva ja kruusaliiva on kaevandatud 22 kohas. Ükski maardla looduskaitseala piiridesse ei jää. Meremäe valla territooriumile jääb 7 välja eraldatud varudega perspektiivset liiva ja kruusliiva maardlat. Aluspõhjaliste keskdevoni Gauja lademe (D₃gj) liivakividega on seotud **Piusa** klaasliiva maardla. **Tsirgu** liivamaarda liivad on kvaternaari päritoluga, samuti on kvaternaari ladestu glatsiolimnilised liivad on kasulikuks materjaliks **Hilande** ja **Liiva** maardlates; glatsiofluviaalsed liivad **Väike-Härma**, kruusliivad **Hilande** ja **Kõõru** maardlates. Materjali kvaliteet on kõrgem **Hilande** maardlas, liiv ja kruusliiv sobivad kasutada ehitussegudes.

Piusa klaasliiva maardla, Hilande liiva ja kruusliiva maardla varud on arvele võetud maavarade katastris (kohaliku tähtsusega maardlad). Kalatsova, Kõõru ja Tsirgu maardlates praegu ei kaevandata.

14-s leiukohas on 20-40 aastat tagasi kasutusel olnud karjäärid (11-s neist olid mäeeraldised), millest paljud on ammendatud ja likvideeritud. Mõningast huvi neist võiksid edaspidi pakkuda 6 kruusliiva leiukohta: Andrikova ja Talka valla põhjaosas ning Kuksina, Meeksi, Meremäe III ja Plessi valla lõunaosas. Geoloogiliste tööde käigus on leitud, et on olemas nende karjääride laiendamisvõimalused väljapoole mäeeraldiste piire. Marinova liivaleiukohta on kirjeldatud ehituskivi aruandes, kus liiva soovitatakse kasutada täitepinnasena. Savioja liivaleiukohta on uuritud 40 a. tagasi.

Magavee-lubisetted, allikalubi. Seoses vajadusega lubjata happelisi muldi, uuris O. Hallik 1940-50-ndatel magavee-lubisetete lasundeid. Tema kirjeldatud lasunditest kaks jääb Meremäe valla territooriumile: Tobrova ja Väljaotsa. Piusa lisajõgede kaldail leidub veel õhemaid ja väiksema pindalaga allikalubjalasundikesi. Tobrova lubisette lasundit on kirjeldatud ka 1964. a. geoloogilise kaardistamise aruandes. Lasundite praegused mahud pole teada.

Põhjavesi. Mage põhjavesi on seotud kvaternaari- (Q), ülemdevoni (D3) karbonaatsete kivimite ja ülem-keskdevoni (D3-2) liivakividega. Võru maakonna hüdroteoloogiliste tingimuste üheks iseloomulikuks jooneks on absoluutmõõdus kõrgeim veetase, mis kuulub ülem-keskdevoni veekompleksile (Suur-Munamägi). Seega Haanja kõrgustik on põhjavee toitealaks, kust põhjavee vool suundub kirdesse Peipsi järve ja läänes ning lõunas Mustjõe kaudu Gauja jõe basseini.

Kogu Lõuna-Eestile on iseloomulik suurenenud rauasisaldus ülem-keskdevoni põhjaveekompleksi vees. Selle lahenduseks on vee eritõttlus ehk rauaärastus. Põhjavee keskmine tarbimine üksikveetarbija puhul on 32 m³/ööp. puurkaevu kohta maarajoonis ja 225 m³/ööp. Võru linnas. Andmed veevõtu ja tarbepuurkaevude kohta on toodud kaardil 1991.a. seisuga.

1.3.3 Veekogud

Meremäe vallas on järgmised vooluveekogud valgala pindalaga üle 25 ha (kalda ulatus 200 m veepiirist):

1. Piusa jõgi
2. Obinita (Tuhkvitsa) oja

Meremäe vallas on järgmised vooluveekogud valgala pindalaga 10-25 ha (kalda ulatus 100 m veepiirist):

1. Avimehe oja
2. Surja oja
3. Pelska oja
4. Rauba oja
5. Kivioja
6. Meeksi oja
7. Tilana oja

**Meremäe vallas on järgmised järved pindalaga üle 10 ha (kalda ulatus 200 m vee-
piirist):**

1. Obinitsa järv

**Meremäe vallas on järgmised järved pindalaga 5-10 ha (kalda ulatus 100 m
veepiirist):**

1. Engli järv

Piusa jõgi ja jõgikond. Piusa on Kagu-Eesti, eriti Setomaa, veerikkamaid ja maastikuliselt tähtsamaid jõgesid. Kuna orulammi pikikalle on väike, vaevu 0,5%, siis levib silmusklemise läbi jõe maastikuline mõju laiemale alale. Lammi laius on ca 0,4-0,7 km, esineb ka koolmeid ja laiemaid kohti. Jõe laius vaheldub tunduvalt, küündides Võmmorski juures suurvee ajal 20m-ni. Jõgi ujutab suurvee ajal paljud madalamad lammid üle. Piusa jõgi läbib valla lääneosa ja on valla põhjapiiriks. Paljud ojad viivad oma veed Piusa jõkke.

Kuna devoni lubja- ning liivakivide piirdel, eriti Tiirhanna ja Kolina astmel avaneb lubjakihtide vahel rohkesti allikaid, siis jookuvad nad mitmeid lisajõekeksi (Tuhkvitsa oja, Tilana oja, Tuplevo oja). Suurim ojadest on Tuhkvitsa, mille vasakul kaldal on ka kohaliku rahva seas kuulud Silmaläte. Meeksi oja vasakul kaldal asub vana ohvrikivi, rahvasuus Jaanikivi. Vallas asub kaunis Engli järv (8 ha), samuti kaks tehisjärve: Obinitsa (22 ha) ja Meremäe (2 ha).

1.3.4 Jõgede ja järvede kaldad

Piusa jõgi väärtustab ja mitmekesistab Meremäe valla looduskeskkonda. Ka pakuvad vee-
kogu kaldad mitmeid võimalusi nii puhkuse veetmiseks kui ka ettevõtluse arendamiseks. Probleemne on endiste heinamaade soostumine, mistõttu on kadumas silmarõõmu pakkunud kultuurmaastik.

Piusa jõgi on Eesti üks suurima langusega jõgesid. Kui 50 aastat tagasi asus Piusa jõel ja selle lisaojadel kokku 90 vesiveskit, siis hetkel on vee-energia kasutamata.

Maakasutust jõe kallastel piiravad kaldavöönd ja teised piirangud, mis johtuvad Eesti Vabariigis kehtivatest seadustest ning määrustest (vt ptk 5.1.3).

1.3.5 Kaitsealad

Automaatselt on kaitse all I kategooria looduskaitsealuste liikide kasvukohad ja pesapaigad (Liikide loetelu on toodud Kaitstavate loodusobjektide seaduses - 1. 06. 1994 § 21).

Piusa jõe ürgoru maastikukaitseala hõlmab põhja-lõunasuunalise orulõigu Vahtseliinas Piusa jõel asuvast sillast kuni **Tamme** veski paisuni. Kaitseala pikkus on umbes 12 km, laius 0,6 km (300 m laiune maa-ala mõlemal pool jõge) ja pindala 938 ha. Kaitseala piires voolab Piusa vana aluspõhja vagumuse kohal kujunenud orus. Jõe paremal kaldal, alates **Möldri** külast, asuvad järskkallastena kerkivad devoni liivakivide paljandid. Kaitsealal asuvad paljandid on Eestis kõige kõrgemad. Tallikese küla juures esinevad nn. **Maa-püramiidid**, mis oruveergudelt voolav vesi on liivakivist välja voolanud. Paljandite alumisse ossa on liivakividest väljavoolavad allikaveed aegade jooksul kujundanud omapäraseid koopa, suuremad ja huvitavamad koopad asuvad **Jõksi** küla juures. Vaatamisväärsed on ka arvukad karestikud. Alates **Savioja** külast esinevad (peamiselt jõe vasakul kaldal) huvitavad terrassid, mis viitavad veetaseme kõrguse muutumistele jões ja veekogus, kuhu ta suubub.

1.3.6 Kaitsealused loodusobjektid

Meremäe vallas on järgmised kaitsealused loodusobjektid:

1. Meremäe kaasik (2,5 ha)
2. Rändrahn
3. Meremäe männid
4. Tsirgu mänd
5. Ahtalehine ängelhein (taim)
6. Ahtalehine ängelhein Küllatova küla lähedal (taim)

7. Võsu-liivsibul Piusa jõe ääres (taim)

Kaitse alla võtmist vääriks:

1. **Härmä kalõpettäi.**
2. **Liivakoobas** "Juudatarõ" Obinitsa järve ääres.
3. **Lindsi Lautsipettäi.**
4. **Leinapark** V.Rannaste kinnistul, 0,2 ha.
5. **Mänd** Obinitsa kääbaste juures.
6. **Mänd** Antkruva külas.
7. **Mänd** Vasla külas.
8. **Tääglova taropettäi.**

1.4 Rekreatsiooniressursid

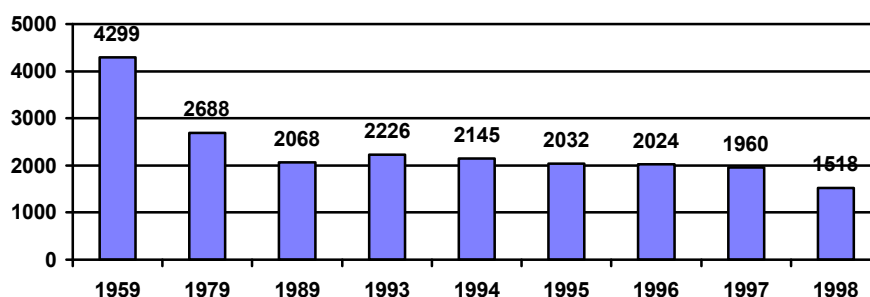
Meremäe valla võimalused puhkemajanduse arendamiseks vajavad täiendavat selgitamist. Selleks olemasolevate ressursidena tulevad arvesse eelkõige maastikuliselt kaunid alad, samuti kultuuriliselt huvitavad kohad. Arvesse tuleks võtta ka traditsioonilised vabaõhuürituste toimumise platsid. Huvi peaks pakkuma talude ära kasutamine turismi eesmärgil. On ju selliseid suhteliselt hõredalt asustatud alasid tihedalt asustatud Euroopas õige väheks jäänud.

Mõningaid ideid valla puhkemajanduse korraldamiseks on välja toodud valla arengukavas, millest lähtudes tuleks seda kajastada ka töösse minevas üldplaneeringus. Planeeringu lähteülesande kaardil on välja toodud valla territooriumile jäävad vaatamisväärsused ja muistised.

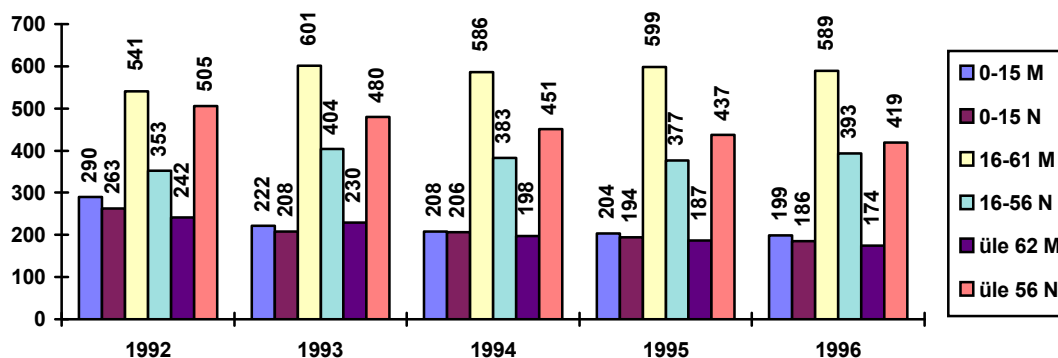
1.5 Sotsiaalne infrastruktuur**1.5.1 Elanikkonna struktuur ja rahvaarvu dünaamika**

Alaealisi (-15 aastaseid) on vallas ca 20,4% elanikkonnast, tööelisi elanikke ca 47,6% elanikkonnast. Pensioniealised elanikud (vanemad, kui 55/60 aastased elanikud) moodustavad ca 32,0 % valla elanikkonnast.

Meremäe valla rahvaarvu muutumine (piirimuutuse tõttu läks Meremäe valla koosseisust Vastseliina valla koosseisu maa-ala, kus 1998 aasta 1 jaanuari seisuga elas 412 inimest) kajastub järgneval ning rahvastiku soolis vanuseline struktuur ülejärgmisel diagrammil.

Rahvastiku üldarv aastate lõikes

Soolis-vanuseline struktuur aastatel 1992/1993/1994/1995/1996

Rahvaarvu prognoos. Nagu teised Eestimaa ääremaad, on ka Meremäe valla rahvaarv kiiresti kahanenud: 30 aastaga enam kui 2 korda. Valla rahvastiku kiire vähenemisega koos on toimunud ka rahvastiku vananemine. 30% valla elanikest (naiste puhul 39%) on pensionieas, noori on vaid viiendik elanikest.

Hetkel puudub ülevaade lapsehoolduspuhkusel olijatest, samuti I ja II grupi invaliididest.

Rahvastik võib veelgi väheneda läbiviimisel oleva omandi- ja maareformi lõpule jõudmise järel. Viimasel paaril aastal on ka tunduvalt vähenenud loomulik iive (täpsed andmed puuduvad, vt. illustratsiooni ülal).

1.5.2 Lasteaiad, koolid

Valla territooriumil töötab peale piirimuudatust kaks kooli:

- Meremäe Keskool (100 õpilase ja 21 õpetajaga); koolil on oma käsitöömaja, kus on võimalik õppida keraamikat, puidu- ja metallitööd ning muud käsitööd;
- Obinitsa Põhikool (84 õpilase ja 10 õpetajaga); koolis on koduloomuuseum;

Koolilapsed sõidavad kooli ja kodu vahet enamasti liinibussidega, mis sõidavad liiga harvalt ja ei vasta kõigi külade vajadustele.

Lasteaiad on Meremäel (3 kasvatajat ja 20 last) ja Obinitsas (3 kasvatajat ja 22 last).

1.5.3 Tööturg

Hetkel on vallas tööealisi elanikke ca 45,7% elanikkonnast. Töötajaid oli 01.01.1997 326 (neist mehi 199 ja naisi 127) Mittetöötavaid tööealisi oli 569 (M-349, N-220)

Kehtiva metoodika alusel arvestatuna on töötuid olnud alljärgnevalt:

01.01.1993 - 134 inimest,

01.01.1994 - 117 inimest,

01.01.1995 - 85 inimest,

01.01.1997 - 43 inimest.

Majapidamise kõrval, milliseid on 1001, on sissetulekuallikaks sotsiaalsed tugirahad:

-toimetulekutoetust saavad ca 170

-lapsetoetust saavad ca 100

Kokku on toetusesaajaid 1056 kodanikku.

1.5.4 Vanurite hoole

Pensioniealised elanikud (vanemad, kui 55/60 aastased elanikud) moodustavad ca 32,0 % valla elanikkonnast.

Meremäel töötab turvakorter, kus 1998 aasta seisuga on 4 vanurit.

Vallas planeeritakse avahoolduse korraldamist. Hetkel on vallas palgal 4 koduhooldajat, kes hooldavad 4 koduhooldusel vanurit.

1.6 Kultuur

Valla enda inimeste jaoks on olulisemaks kohaliku kultuurielu ja traditsioonide elujõulisus. Vallas alaliselt toimuvaks kultuurisündmuseks on kujunenud Meremäe savipäevad, koostöös teiste Setomaa valdadega korraldatakse aga Seto Kuningriigi päevi.

Pika traditsiooniga kultuuri valdkonnas on külakirmaskite pidamine, samuti tegutsevad leelokoorid. Vallas tegutseb ka ainuke säilinud setu meestelaulu koor.

1.6.1 Rahvamajad

Kultuurielu toimib põhiliselt Meremäe ja Obinita rahvamajade ning Meremäe raamatukogu baasil.

Meremäe raamatukogu juures tegutseb setu noorte leelokoor "Marakõsõ" ja setu meeste ja naiste leelokoor "Hõpõhelme". Tegutsetakse vallamaja ruumes. Obinita rahvamaja juures tegutseb "Helbi" leelokoor ja laste leelokoor "Tsibihärläse". Lisaks tegutsevad Obinita naiselts "Miitsirk" ja "Meeste Neljapäevakubi".

Rahvamajade tegevusvalda kuuluvad diskoõhtud, tähtpäevad, perepäevad ja lasteringid (joonistamine, tantsimine). Mitmesugused huviringid tegutsevad ka koolide juures.

Isetegevusürituste ja suuremate sündmuste korraldamisel on hõivatud kõik eelpoolnimetatud koostöös.

1.6.2 Vabaõhuüritused

Olulised kultuurisündmused on suvised külakirmaskid (Kuksina külas 7. juulil, Lepa külas 20. augustil, Uusvada külas 12. juulil, Võmmorskis ülestõusmispühal munaveeretamised ja Helbi külas 22. mail), mis toimuvad sisseharjunud väljakutel. Jaanitule ja traditsioonilise võidutule tegemise paik on valla kõrgeimal tipul - Meremäe mäel.

Meremäel korraldatakse rahvaüritusi koolimaja võimlas, vallamaja saalis, staadionil ja laulu-laval.

Obinitas korraldatakse üritusi Lutsu majas ja hoovis. Nende väiksuse tõttu esineb ruumiprobleem. Obinita Põhikoolil on saal, aga seal korraldatakse rahvamaja üritusi vähe. Koolil on ka staadion. Perspektiivseks rahvaürituste kohaks võib saada paisjärve lage ja ilus kallas.

1.6.3 Raamatukogud

Meremäe vallas töötab hetkel kaks raamatukogu, mida vald soovib ka edaspidi tegutsemas näha. Raamatukogud asuvad Meremäel (vallamajas) ja Obinitas ning on arvutiseeritud. Meremäe raamatukogu juures on rikkalik seto aineiline videokogu. Lisaks on oma raamatukogud ka koolidel.

Lugejaskonda on rohkesti kõigis valla raamatukogudes.

1.6.4 Koduloomuuseum

Obinita külas on koduloomuuseum Seto muuseumitarõ. Koolimaja juures on Setomaa lauluema kõrge kuju koos väikeste nimeliste mälestuskividega kõigile siitkandi lauluemadele. Obinita kalmistule on maetud kuulus Seto lauluema Hilana Taarka.

Obinita Põhikoolis on olemas koolimuuseum.

1.6.5 Kirik

Vallas on 2 apostliku õigeusu kirikut, mis on ehitatud nõukogude ajal: Eesti Apostlik-Õigeusu Obinitsa Issanda Muutmise Koguduse kirik (1951. a.) ja Meeksi Ristija Johannese kirik (1952. a.) Üle 50% valla elanikkonnast on seotud Petseri, Pankjavitsa ja Tailova kogudustega, mis on nüüdseks jäänud Venemaa territooriumile.

Vallas on säilinud tsässonad e. küla palvemajad: Küllätüväs, Sergas, Uusvadas, Tobrovas, Ulaskovas, Pelsil, Võmmorskis, Meldovas.

Pühapäevakoolid tegutsevad Võrus.

Võmmorski külas toimuvad laste õigeusu laagrid, valminud on osa laagripaigast. Obinitsa vanasse koolimajja on kavas asutada võimaluse korral nunnaklooster.

1.6.6 Kalmistud

Mõlema kiriku juures on olemas ka surnuaiad. Obinitsas on vajadus laiendamise järele. Enamus traditsioonilisi matmiskohti on Venemaale jäänud.

1.6.7 Sporditegevus

Toimuvad piiräärsete valdade laskevõistlused "Piiri Tiir". Koolide juures toimuvad sügisel ja talvel korvpallitreeningud. Osaletakse Setomaa suvemängudel. Meremäel korraldatakse ka talimänge. Meremäe ja Obinitsa koolide juures on spordistaadionid.

1.6.8 Ajaloo-, arheoloogia- ja arhitektuurimälestised

Meremäe vallas asuvad järgmised ajaloomälestised:

1. **Vabadussõjas hukkunute ühishaud mälestuskiviga** asub Küllatova külas;
2. **Leinapark mälestuskiviga 1941. a. juuniküüditatute mälestuseks** asub Meremäel.

Meremäe vallas asuvad järgmised arheoloogiamälestised:

/1876/	Maa-alune kalmistu ("Kropkova koht", 13.-18. saj.) asub Helbi külas;
/91-k/	Maa-alune kalmistu ("Härma II", 13.-18. saj.) asub Härma külas;
/92-k/	Maa-alune kalmistu ("Härma I", 13.-18. saj.) asub Härma külas;
/1877 42-71-k/	31 kääbast (I at II pool) asuvad Obinitsa külas;
/139-140-k/	2 zalnikut (13.-15. saj.) asuvad Obinitsa külas;
/141-142-k/	2 kääbast (I at II pool) asuvad Obinitsa külas;
/143-146-k/	4 kääbast (I at II pool) asuvad Obinitsa külas;
/147-150-k/	4 kääbast (I at II pool) asuvad Võmmorski külas;
/151-k/	Maa-alune kalmistu (13.-18. saj.) asub Jaanimäe külas;
/132-k/	Ohvrikivi ("Jaanikivi", II at) asub Miitse külas;
/1878/	Maa-alune kalmistu ("Kruusamäe", 13.-19. saj.) asub Tsigu külas;
/87-90-k/	4 kääbast (I at II pool) asuvad Ostrova külas;
/123-131-k/	9 kääbast (I at II pool) asuvad Ostrova külas.

Kaitsealla võtmist väärriks:

1. **Maa-alune kalmistu** Meremäe mändide juures.

1.7 Kaubandus ja teenindus

Kaubandus. Erapoed on olemas nii Meremäel ("Ante", "Peeger") kui Obinitsas ("Ersaare"). Lisaks on kõigis kolmes külas Võru Tarbijate Ühistu kauplused. Ka Vastseliinas ja Võru linnas asuvad kauplused on enamikule vallaelanikest kättesaadavad.

Teenindavad asutused. Vallas asub Möldri Turismitalu.

1.7.1 Sideteenused

Võrumaa Postil on piirkonnas 2 sidejaoskonda: Obinitsa sidejaoskond (65301) ja Meremäe sidejaoskond (65302).

1.7.2 Meditsiiniline teenindus ja tervishoid

Esimese astme arstiabi teenuste võrk on rahuldav. Velskripunkt on Obinitsas ja ambulatoorium asub Meremäel. Hambaarsti kabinet koos sisustusega on olemas, alates 01.02.199 töötab seal hambaarst. Meremäel on olemas vallaarst. Vallaarsti funktsioonid töötervishoiu (nõudlikkus ettevõtjate suhtes), nakkushaiguste, prügimajanduse, sanitaartingimustest kinnipidamise alal peavad lähitulevikus mõjule pääsema.

Vallarstil tuleks vormistada projekt "Tervishoiu arengukava" koos eelarvega (sh. seadmed, töötajad ja koolitus, hoonete remont jne.).

Teise astme arstiabi on kättesaadav halvastifunktsioneeriva transpordi kaudu Võru Linna Polikliinikus ja Võru Maakonnahaiglas.

Lähim apteek on Vastseliinas.

1.8 Turvalisus ja politsei

Valda teenindab Vastseliina Politseijaoskond, kus on 1 konstaabel, kes teenindab Misso, Vastseliina ja Meremäe valdasid. Kuritegevuse tase on Eesti keskmisest madalam, naaber- valdadega enam-vähem võrdne.

Kuritegevuse osas on enim probleeme metsavargustega. Tihti röövitakse VTK kauplust Meremäel.

1.8.1 Päästeteenistus

Päästeteenistuse keskus asub Võrus, sealt koordineeritakse ka päästeteenistuse tegevust Meremäe valla territooriumil. Vallas on kaks B-komando autot (Obinitsas ja Meremäel). A-komando auto asub Vastseliinas.

1.8.2 Kaitseliit

Tegutsev on Kaitseliidu Võrumaa maleva Meremäe rühm.

1.9 Kommunikatsioonid, ühistransport ja teed

Teed. Vallas ei ole põhimaanteid ega tugimaanteid. Kohalikke maanteid oli enne piirmuutust 1997/98 aasta vahetusel ca 92 km (nendest kõvakattega on ca 15 km ja kruusakattega ca 77 km). Need teed kuuluvad riigile ja on Võru Teedevalitsuse hooldada.

Tallinn-Tartu-Võru-Luhamaa põhimaantee kulgeb vallast edelast mööda ja jõuab Pihkva-Riia põhiteele ca 10 km pärast. Luhamaa piiripunktini on sealtkaudu valla piirilt ca 14 km. Koidula piiripunkt asub Meremäe valla kirdenurgast Võmmorskist alla 4 km linnulennul, kuid otsetee puudub ning sõita tuleb 26 km ringi Orava kaudu. Mõlemat piiripunkti läbivad nii transiidiveosed kui autoturistid.

Valla teedevõrk on toodud planeeringu kaardil.

Raudtee. Valga - Pihkva raudtee kulgeb naabervallas - Orava vallas 0,5...2 km kaugusel Piusa jõest. Meremäe valla põhjapoolseid külasid teenindavad Lepassaare, Piusa ja Veski jaamad. Rongiliiklus on korralik, kuid vallaelanikud eelistavad rohkem liikuda bussiga.

Ühistransport. Bussiliiklus Võruga on napp, Meremäega on ühendus 2-3 korda päevas. Valla piires käib ringliin. Läbisõitvaid bussiliine vallas ei ole.

1.9.1 Telefoniside

Valla abonente teenindab Eesti Telefoni teleteenuste Võrumaa teeninduskeskus. Vallas on 2 telefonijaama, Meremäel 92 ja Obinitsas 123 abonendiga (1995.a. andmed). Probleemiks on side halb kvaliteet ja ühendus-liinide kulumine. Vajalik oleks mobiilside väljaarendamine, see annaks muuseas maainimesele ka kodus arvutiga töötamise võimaluse. Kogu valla territooriumi kataks ära üks mobiilside tugimast.

1997 aastal andis Eesti Telefon valda 16 fix-telefoni, mis on läinud eelisjärjekorras seni sideta olnud küladesse (8 piirimuutuse eelset küla). Seega on praeguseks piirimuutuse

eelsetes külates sidevahend ning lähitulevikus on ette nähtud fix-mobiilide ja ka RAS 1000 süsteemi abonentide arvu suurenemine.

1.9.2 Elektrivõrk

Elektrivarustusega tegeleb Lõuna Elektrivõrkude Võru Elektrivõrk (Võru, Vilja tn. 14).

Meremäe valla territooriumil on 10 kV pingega elektriliinid ja 41 10/0,4 kV alajaama. Need kuuluvad Võru meistripiirkonda.

1.10 Elamu- ja kommunaalmajandus

Valla elamufondi (seda haldab OÜ Merob) kuuluvad elamud, mis on üle tulnud endiste sovhooside elamufondist. Enamus kortereid on erastatud, kuid osa kortereid on vallal plaanis jätta endale (korteriteks õpetajatele jne). Erastatud korteritega maju peaks hiljem hooldama elanikud/omanikud korteri või elamuühistute vahendusel ise.

OÜ Merob andmetel on enamuse elamute sanitaartehniline olukord ebarahuldav, majad on vanad.

1.10.1 Katlamaja

Meremäe ja Obinitsa katlamajad on üle viidud puiduküttele. Ideaalse lahendusena tuleviku jaoks nähakse kombineeritud kütte kasutamist (puit, turvas) keskkatlamajas, mis võimaldaks kasutada odavaimat turul olevat kütuse liiki.

Ka mujal vallas on enamasti kasutusel majasisesed katlad.

1.10.2 Veevärk, kanalisatsioon ja puhastusseadmed

Veevärki ja kanalisatsiooni haldab OÜ Merob. Olukorda on ettevõtte ise hinnanud rahuldavaks. Veetorustik on vana (pärib kuni 1960-ndatest aastatest) ja vajab välja vahetamist. Joogiks kasutatav põhjavesi vastab Eestis kehtivatele normidele, aga sisaldab palju rauda ning vajab filtreerimist. Kanalisatsiooniga pole vallal probleeme olnud.

Puhastusseadmed Obinitsas ja Meremäel on rekonstrueerimist vajavad. Puhastid tuleks ümberehitada väiksemale võimsusele ja üle viia kaasaegsele tehnoloogiale, et tagada nende vastavus tänapäevastele keskkonna nõuetele.

Puurkaevud on Meremäel, Obinitsas ja Obinitsa Põhikooli juures. Välja selgitada tuleb kasutamata seisvad puurkaevud (endiste farmide juures), mis vajavad põhjavee reostumise vältimiseks tamponeerimist.

Puhastusseadmed

Jrk. nr	Valdaja	Asukoht	Puhasti tüüp	Eksp. aasta	Projekt m³/d	võimsus kgBHT5/d	tegel. m³/d	koormus kgBHT5/d	koormus kgBHT5/d	Väljavool
43	Meremäe vald	Meremäe asula	OXYD 90 + 2 bt	1977	90,0	54,0	44,8	9,6	7,384615385	Obinitsa oja
44	Meremäe vald	Obinitsa asula	3 bt	1980	90,0	54,0	41,2	14	10,76923077	Obinitsa oja

1.10.3 Prügimajandus

Meremäe vallas on 2 prügi mahapanekupaika: Obinitsas ja Meremäel. Prügilad on valla-ettevõtte "Merob" valduses, kes veab vaid munitsipaalmajade prügi, teiste vallakodanike prügivedu on seni valla tasemel lahendamata.

Vajalik oleks prügimajanduse arengukava koostamine. Üheks võimaluseks peetakse vallas koostöö arendamist Võrumaa piirides ühtse prügikäitluse tehnoloogia väljaarendamiseks. Ühtne prügikäitlussüsteem Võrumaal on arendamisel olev teema, hetke seisuga on kavandamisel jäätmekäitlusjäam Vastseliina.

1.11 Ettevõtlus

Meremäe vallas 1998.a. seisuga registreeritud ja tegutsevad ettevõtted ja nendes töötajate arv.

1	Meremäe Keskkool	40
2	Obinitsa põhikool	18
3	OÜ MEROB	17
4	Meremäe vallavalitsus	13
5	Meremäe Ambulatoorium	5
6	Meremäe lasteaed	5
7	Meremäe side	5
8	Obinitsa lasteaed	5
9	Obinitsa side	4
10	AS ANTE erakauplus	4
11	OÜ Erasaare Edu Pood	4
12	Obinitsa kauplus	3
13	OÜ Piusa Põllumajandus	3
14	Obinitsa rahvamaja	3
15	Meremäe rahvamaja	3
16	Meremäe kauplus	2
17	OÜ Laanik kohvik	2
19	Meremäe raamatukogu	2
20	Obinitsa raamatukogu	1

1.11.1 Põllumajandus

Obinitsa sovhoosi baasil on moodustatud OÜ Piusa (loomi pole, maad harib ca 100 ha). Endiste sovhooside tehnika erastati külaühistutele, tegelikult kuuluvad masinad talunikele.

Meremäe vallas on suurtalusid vähe, suurem talu on Haljasmetsa Härmä külas. Vallas on terve rida väiksemaid talusid, mis eriti midagi ei tooda (vaid enda tarbeks). Talude üldarv on hetkel teadmata.

Kuna aina tihenevas konkurents on raske püsima jääda, vajab talude tegutsemine koordineerimist - näiteks tehnika omanike liitude kaudu. Ka oleks otstarbekas talude teatav spetsialiseerimine, siingi tuleks abiks valla juures oleva koordinaatori olemasolu.

Seni on märkimisväärsim köögiviljakasvatuse projekt "Seto Aedvili", mida viiakse läbi koostöös taanlastega.

1.11.2 Metsamajandus

Mets on üks Meremäe valla märkimisväärsim loodusvara. Tähelepanu tuleb pöörata kindlasti säästlikkuse printsiibist lähtuvalle metsamajandusele. Pikemas perspektiivis on oluline selgitada põllumajandus- ja metsamaade optimaalne vahekord. Omandireformi lõppedes peaks selguma riigi-, munitsipaal- ja erametsa jaotumine.

Paljud pered saavad suvel tõhusa lisa oma sissetulekule marjakorjamisest. Vallas leidub ka häid seenekohti. Metsa alustaimestik on ökoloogiliselt puhas.

Metsanduses peaks olema võimalik täiendavate töökohtade loomine. Üheks selliseks viisiks oleks metsandustalude rajamine. Lisaks peaks võimalusi pakkuma ka energia- puistute rajamine ning ka metsa kasutatavus puhke- ja lõõgastumiskohana.

1.12 Sidemed teiste valdadega

Setomaa Valdade Liit ühendab Meremäe, Värska, Mikitamäe ja Misso valdasid. Koostööd tehakse ühiste Setomaa probleemide lahendamiseks kultuuri, hariduse ja turismi valdkondades.

Võrumaa Omavalitsuste Liit on teine oluline ühendus, mille kaudu vahetatakse infot naabervaldadega.

Kindlasti tuleb arendada koostööd Vastseliinaga, millele läks seitse küla. Samuti tuleb jätkata koostööd Vahtseliina linnuse ja pargi baasil.

2 MEREMÄE VALLA ÜLDPLANEERINGU PRINTSIIBID

2.1 Keskkonna pikaajalisest ja säästlikust kasutamisest

Eesti Vabariigi põhiseaduse järgi on igaüks kohustatud säästma elu- ja looduskeskkonda ning hoiduma sellele kahju tekitamast. 12.03.1997 kiideti Riigikogu poolt heaks Eesti keskkonnanstrateegia, kus on määratletud looduskasutuse ja keskkonnakaitse arengusuunad ning põhiülesanded aastani 2000 ja 2010.

Meie heaolu üheks aluseks on looduskeskkonna säilimine. Rikutud looduskeskkonna puhul pole võimalik valla elanikkonna kindlustamine elu-, teenindus-, töö- ja puhketingimustega. Neid tingimusi saab täita hea või vähemalt normaalse keskkonnaseisundi juures. Valla arengustrateegia ning sellest lähtuv maakasutus peab olema kooskõlas meid ümbritseva looduskeskkonnaga. Seetõttu tuleb igal konkreetsel kohal eelistada just sinna sobivat maakasutuse vormi ja ulatust. Juhul kui on vaja valla territooriumile paigutada maakasutust, millega kaasneb saasteoht (tööstus vmt), siis võib seda teha vaid seal, kus keskkonnale tekitatud kahju on kõiki tegureid arvestades kõige väiksem. "Säästva arengu seaduse" (22.02.1995) kohaselt võib omandi kasutamise ja ettevõtlusega tegelemise õigust kooskõlas seadustega kitsendada, lähtudes vajadusest kaitsta loodust kui inimkonna ühisvara ja rahvuslikku rikkust.

Kavandatava tegevuse keskkonnamõjude ulatuse selgitamiseks võib nõuda keskkonnamõjutuste hinnangu koostamist detailplaneeringutele, mille alusel võidakse võtta maid kasutusele saasteohuga ettevõtmiste jaoks. Juhul kui sellest nõudest kinni ei peeta, tuleks koostöös Võru Maakonna keskkonnanosakonnaga/ Eesti Keskkonnaministeeriumiga nõuda selliseid rajatise hõlmavate detailplaneeringute ja projektide keskkonnaekspertiisi.

Üldplaneeringu ja kogu planeeringusüsteemi kaudu saab vältida halbade otsuste vastuvõtmist looduskeskkonna suhtes.

2.2 Meremäe valla üldplaneeringu printsiibid

Üldplaneering peab näitama avalik-õiguslike isikute (antud juhul riik, maakond, vald) huviseoses valla territooriumiga.

Üldplaneering määrab maa- ning veealade kasutamise sihtotstarbe, sellest tulenevate kitsenduste ning erinevate võõnditega.

Üldplaneering selgitab alad, kuhu on vaja koostada detailplaneeringud ning kus enne ehitustegevuse alustamist tuleks eelnevalt läbi viia keskkonnamõjutuste analüüsid.

Vastuvõetud üldplaneeringust peaks lähtuma edasine maakasutus ja ehitustegevus vallas.

3. MEREMÄE VALLA ARENGUEELDUSED

3.1 Arengueeldused

Arengueelduste selgitamiseks viidi planeeringupäeval (09.07.1997) läbi SWOT-analüüs, mille tulemused on järgnevalt esitatud pingerivis koos saadud punktide arvuga.

Meremäe valla tugevateks külgedeks peetakse :

1. Säilinud rahvakultuur	6
2. Puhas loodus, vaikus	6
3. Vaheldusrikas maastik, maastiku eripära	5
4. Geograafiline asend	2
5. Omapärase piirkonna maine	1
6. Maavarade olemasolu + loodusvarad	1
7. Turvalisus	1
8. Veidi elavnenud seltsi- ja külaliikumine	

Meremäe valla nõrkadeks külgedeks peetakse :

1. Peremehetunde puudumine	6
2. Ajude vähesus	6
3. Elanikkonna vananemine, noorte lahkumine	6
4. Kolka kuulsus	3
5. Töötahte puudumine, töötud	3
6. Ettevõtluse puudumine	3
7. Piiri suletus, turgude kaugus	2
8. Teede ja side kehv olukord	
9. Geograafiline asend, ääremaa	
10. Kohalike ettevõtete ja asutuste konkurentsi nõrkus	
11. Põllumajanduse puudumine	
12. Palju kasutamata, peremeheta maad	

Arenguvõimalusteks peetakse :

1. Ettevõtluse käivitamine, konkurentsivõime tõstmine	5
2. Maa oskuslik kasutamine	5
3. Piiride, turgude avamine	4
4. Vallas tegutsevate ettevõtete laiendamine	3
5. Kohalike maavarade kasutuselevõtt	1
6. Välisfirmade ligimeelitamine	1
7. Inimressursi ärakasutamine	1
8. Turismi areng	
9. Turism, puhkemajandus	
10. Koolitus, ümberõpe	

Arenguohud on järgmised :

1. Regionaalpoliitika ebastabiilsus	6
2. Järjepidevuse katkemine	5
3. Ajude äravool	3
4. Maade ja metsade minek hetkekasu huvidega omanikele	2
5. Elanikkonna vananemine	2
6. Karistamatuse tunde levimine	2
7. Piiriäärne asend	
8. Võimalik kooli sulgemine	

3.2 Ankeetküsitluse kokkuvõte

Ankeetküsitlus elanikkonna hulgas toimus ajavahemikus oktoober-november 1997, see tähendab viidi läbi ajal mil tänaseks eraldunud seitse küla kuulusid veel Meremäe valla alla. Kokkuvõte on tehtud 54 saabunud vastuse põhjal. Vastanutest 11 elas Meremäel, 12 Obinitsas ja 6 Kapera külas. Vastanuid oli veel Kalatsova (3), Kuksina (3), Vahtseliina (2), Helbi (2), Tääglova, Seretsova, Uusvada, Talka, Härma, Andrikova, Hinnialla, Indra, Plessi, Kongavitsa, Tsiugu ja Tuderna küladest. Üks vastanu ei elanud Meremäe vallas.

3.2.1 Ettevõtlus ja töökohad

Vastanutest 52% omas töökohta, 31% hetkel ei töötanud, 11% õppisid ja 6% olid pensionärid.

Enamik töökohta omavatest soovis valiku puhul jätkata samal või lähedasel erialal. Seevastu suur osa töötutest ei osanud öelda, millisel erialal tahaks tegutseda. 5 vastanut ei pea oluliseks niivõrd tegevusala kui selle tulusust.

Töötada soovitakse põllumajanduses (6 vastanut), metsanduses (4), haridus- ja kultuurialal (4), teeninduses (juuksurina, autoremondi töökojas, bussipargis) (4), tööstuses (2), majandusvaldkonnas, turismialal, ehitusel, käsitöö tegijana, raamatupidajana, teadlasena.

Küsimusele, kuidas luua uusi töökohti valda, vastati kokkuvõtvalt kolmel viisil:

1. **Ei tea** (24 vastanut).
2. **Keegi ettevõtlik peaks rajama** (10). See suhtumine näitab, et puudu on ettevõtlikest inimestest, millegi uue alustamist peetakse kulukas (ei saa laenu, kõrge laenuprotsent) ja tülikas.
3. **Konkreetsed ettepanekud** (20). Soovitatakse arendada koolitust, ümber- ja täiendõpet (4), harida üles söötis põllud ja arendada põllumajandust (4), arendada tööstust (3), taastada farmid (2) ning mõned endised majandid. Arendada metsatööstust, kaubandust, ja turismi. Tehakse ettepanek arvestada enam valla elanikega ja mitte müüa metsa- ja põllumaad võõrastele.

Rajada soovitatakse põllumajanduse (5 vastanut) ja metsandusega (2) seotud ettevõtteid; põllumajandussaadusi ja metsamaterjali ümbertöötlevaid ja turustavaid ettevõtteid (5); ettevõtteid kohaliku tooraine baasil (savi, liiv, puit) (4); kasutamata maid korras hoidev ja hariv ühisus (2); saekaater Obinitsa (2); siirupi ja rapsitootmisettevõtte Meremäele; noorte vaba aja veetmise kohti; veski ja elektrijaam.

Arendada soovitatakse teenindust (juuksur, kingsepp, kohvik, kauplus, pank, jne) (9); turismi (5), käsitööl põhinevat tööstust või käsitööd (käsitöökool, kohaliku kunsti müük Piiri kõrtsis) (2); töötlevat tööstust (2); teravilja- ja loomakasvatust; minimaalse tooraine ja maksimaalse tööjõukuluga tootmist; Venemaaga seotud laondust.

Nõutakse vanade farmide taastamist (4), Obinitsa lautu soovitatakse kasutada ka põllumajandussaadusi ümbertöötleva ettevõtte jaoks - näiteks nahaparkimistöökoja tarbeks; Küllatova küla juures tuleks taasavada tulekindlate šamott-telliste valmistamise tehas (2).

69% vastanutest pole nõus ise ettevõtjaks hakkama. Osa vastanutest on ka kõhkleva seisukohal - ettevõtlusega alustataks juhul kui elu sunniks või kui tekiks sobiv võimalus. 10 vastanut juba on ettevõtjad või on igal juhul valmis proovima.

3.2.2 Teenindus

27 vastanut on teenindusasutuste kättesaadavusega rahul. Peamiselt tuntakse puudust pangast või vähemalt rahaautomaadist ning seda olenemata elukohast (17 vastanut).

Meremäel vajatakse hambaarsti (6), juuksurit (5), tööhõivetalitust, kultuurimaja ning mitmekesisemat kultuuritööd (3), tervisekeskust (võimlemine, jõusaal, kosmeetik, saun, massaaž, analüüsid) (3), kodumasinat parandust (2), teeninduskeskust, baari ja diskosaali.

Obinitsas vajatakse juuksurit (6), sööklat/ kohvikut (4), sauna (2), hambaarsti (3), villavahetuspunkti (2), õmblejat, kingseppa, teeninduskeskust. Probleemiks on ka arstiabi kätte-

saadavus kuna pole piisavalt telefone. Turismi arengule aitaks kaasa turismi-infopunkti, paadilaenutuse ja motelli olemasolu.

Kauplusest tuntakse puudust **Kapera** külas (6), mitmekesisest seltsielust ja koolist **Vahtseliinas**. Poodi vajavad **Helbi** ja **Uusvada** külad. Kauplus tuleks taastada ka **Hinniallas**. Samas leitakse, et ühekülgse valikuga (eriti tööstuskaupade osas) poode on juba liiga palju, parem oleks nende asemel üks hästivarustatud kauplus. Vastu ollakse sidejaoskondade kaotamisele (Meremäel, Obinitsas, Vahtseliinas). Vajalike teenustena pakutakse välja ka vankrite, regede, saanide töökoda. Vaja oleks võimalust palgata ehitusmehi ning korraliku masinapargiga põlluharijaid. Soovitakse pidevat "rändraamatukogu", kino, arvutikasutamise võimalust, põllutöömashinate müügiladu ja kaasaegset tanklat. Olemas võiks olla ka mõni spetsiaalne puhkamise paik, näiteks Meremäel. Külades võiks olla seltsimajad ning vallas karskusselts.

Vaba aja veetmisel eelistatakse võimaluse korral kino, sh suvel vabaõhukino (kokku 10 vastanut), sporti - vajatakse täismõõtmega võimlat ja jõusaali (7), teatrikülastusi (5), baaris/ kõrtsis/ kohvikus käimist (4), tantsuõhtut/ klubi (2), käsitööd (2), keelte õppimist (2), kontserte, isetegevust, erinevaid kursusi ja ringe, temaatilisi puhkeõhtuid lektoritega, raamatute lugemist ja kalapüüki (puhastada Kapera tiik). Leitakse, et iga küla vajab oma teatrit, kõrtsi, lõbumaja ja kirikut. 2 vastanut veedavad vaba aja väljaspool valda.

Konkreetsed ettepanekud :

Vaba aja veetmise võimalused kasvaks kui korrastataks Meremäe paisjärve ümbrus ning seal oleks korralik sild, supluskohad, vabaõhulava, hälliplats ;

Suvel võiks korraldada pargipidusid-kontserte ;

Meremäel peaks toimuma laadapäevad ;

Obinitsa põhikooli baasil võiks organiseerida laulukoori, huvialaringe, arvutikursusi, peotantsuringi, jmt ;

Suvel võiks Vahtseliina lossipargis olla tihedamalt huvitavaid esinejaid (rahvateatreid vms) ja pidusid.

3.2.3 Elamuehitus

23 vastanut elab talutüüpi majas, 4 neist sooviks elada kortermajas ja 1 mugavas linnavillas. 18 vastanut elab kortermajas, neist 6 sooviks elada eramus ja 5 talus. 14 vastanut elab eramus, neist 4 elaks meelsamini talumajas ja 1 kortermajas.

Uusi elamuid soovitatakse ehitada keskustesse või nende vahetusse lähedusse, suuremate teede ääres asuvatesse küldesse, tihedalt asustatud piiriäärsetele aladele ja Obinitsa järve piirkonda. Otstarbekaks peetakse olemasolevate tühjade talude ja talu-asete ärakasutamist elamukruntide rajamisel. Üks vastanu leiab, et igal pool peaks olema võimalik elada. Samuti seatakse kahtluse alla uute elamute vajadus ajal kui tühje kortereid ja talusid on palju.

Kasutamata hoonetena nimetatakse peamiselt talusid ja sovhoosi tootmishooneid. Enamus neist vajab taaskasutusele võtmisel kapitaalremonti ja osalist ümberehitamist. **Obinitsas** on kasutamata kontorihoone, vana sööklaruum, keldrisaal ja vana koolimaja (ainulaadne koolikirik, mida ei tohiks lasta laguneda). **Meremäel** mainitakse töökojaks sobiliku tühja angaari, väikest piimatööstust, samuti võiks Meremäe KK oma ruume aastaringelt kasutada. **Kaperas** on tühjad koolimaja ja kaupluseruumid. Piiri kõrtsi võiks kasutada turistide teenindamiseks, AS "Miitra" kaupluse peal olevad ruumid (4-toal korter) võiks kohaldada hooldekoduks.

3.2.4 Keskfond

40 vastanut arvab keskkonnaohtlike objekte ümbruskonnas mitteolevat või ei tea ühtegi nimetada. Keskfondi risustavatena nähakse ohakapõlde. Ohtlike objektidena mainitakse Obinitsa kooli naabruses olevaid piirdeta settetiike, samas asuvat bensiinijaama, lagunevaid lautu ja väetisehoidlaid. Eluohtlikuks võivad osutuda lahtised kanalisatsioonikaevud (Obinitsas) ja Meremäe paisjärve ujumissild. Loodust reostab

prügimajanduse halb korraldus, toimub kontrollimatu prügi mahapanek Obinitsa ümbruse metsadesse, Kalatsova karjääri, Piusa jõe ümbrusse. Aidala, Obinitsa, Tobrova jt külades peaks tee äärest likvideerima hursikud ja teised lagunevad hooned.

Oma joogivett ei pea kvaliteetseks 8 vastanut, peamised etteheited on vee suur rauasisaldus ning vee vähesus kaevudes. Olukorra parandamiseks tehakse ettepanek rajada Obinitsa üks kaev lisaks tsentraalsele veesüsteemile ning vee- ja kanalisatsioonisüsteem Kalatsovasse.

Täiendavalt kaitse alla võtta või tähistada soovitatakse Laine Varlali rehielamu; pajust läbi kasvanud kask Rokina orus Obinitsast tulles vasakul; Vahtseliina lähedal jões elavad koprad; Rootsi sõjaaegsed kalmed Sakalovas.

3.2.5 Teed ja kommunikatsioonid

Parandada soovitatakse eelkõige külavaheteid ja liinibusside marsruute. Asfalteerida tuleb Obinitsa-Meremäe tee, koolilaste tee bussipeatusest koolini Obinitsas ning keskuse plats ja lasteaia esine Vahtseliinas. Korrastamist vajavate teelõikudena mainitakse Meremäe-Võmmorski-Obinitsa, Obinitsa-Orava, Obinitsa-Tääglova teid ning Hinniala külast väljaviivat teed. Uusi teid ei peeta vajalikuks rajada, va lahendada piiriületamise võimalus (otsetee Koidula piiripunkti). Märkus on Obinitsa-Vahtseliina tee liivatamata jätmise kohta.

Enamik vastanuist sooviks bussiliinide tihendamist, eriti Võrua. Konkreetseid ettepanekud ja lahendamist vajavad küsimused on :

Obinitsa-Võru ja Meremäe-Võru buss võiks käia ka pühapäeva lõunal (so mujal koolis käivatele väga vajalik) ;

Meremäe-Võru 13.00 buss peaks käima iga päev ;

Võrust buss pühapäeva õhtul Meremäele ;

Puudub Obinitsa-Võru õhtune sõiduvõimalus ;

Piusa ja Kiksova on ilma bussiliinideta ;

Meremäelt ei saa bussiga Kaperasse (6 km) ;

Vajatakse Andrikova-Tsirgu-Meremäe liini ;

Obinitsa-Vahtseliina-Võru 12.40 vajaks taastamist ;

Käigus võiks olla ka üks pikem bussiliin, Meremäe-Obinitsa-Lasva-Võru-Tartu-Tallinn

Võru-Vahtseliina keskpäevast liini pikendada Meremäele ;

17.15 Võru-Obinitsa buss ei mahuta soovijaid.

Prügiveo organiseerimist peavad vähesed oluliseks teemaks. Levinud seisukoha järgi on see inimeste endi probleem ning igaüks vaadaku ise kuhu ta oma prügi paneb. Siiski leiavad mõned vastanud, et ka taludes tekib sellist prügi, mis ei põle ega hävi muul moel ning selle viimine valla prügimäele peaks toimuma organiseeritult (pakutud tihedus kõikus 1 kuust aastani). Paaril Meremäe elanikul on etteheiteid praegustele prügivedajatele - prügivedu toimub liiga harva ning prügikastide ümbrust ei hoita korras. Ainult ühe vastanu arvates tuleks korraldada prügi selekteeritud kogumist.

Telefoni kasutamisega on probleeme 16 vastanul. Ettepanek on paigaldada valla territooriumile telefoniautomaate, näiteks Meremäele postimaja juurde.

Probleeme elektriga on 28-l vastanul (5 Meremäel, 9 Obinitsas, 15 teistes väiksemates külades). Peamised mured on madal pinge ja ajutised voolukatkestused (eriti tugeva tuulega), mis takistab elektriseadmete kasutamist ja lõhub neid.

3.2.6 Külavanem

Külavanema olemasolu pooldab 52% vastanutest. Olemas on nad juba Kongavitsa, Plessi ja Helbi külas. Külavanemalt oodatakse valla ja küla vahendajaks olemist, inimeste kursis hoidmist valla eluga, ta liidaks küla üheks tervikuks, hoiaks silma peal heakorral ja jälgiks

vanurite elu. Iseloomuomadustelt peaks külavanem olema energiline, hea suhtleja, usaldusväärne, otsustusvõimeline, seadusi ja kohalikke probleeme hästi tundev inimene. Kord kuus võiks olla külakoosolek. Väiksemate külade, näiteks Andrikova ja Juusa, peale võiks olla ühine vanem. Suuremates asulates rohkem, näiteks Obinitsas kaks - eraldi vana-külas ja uutes majades.

3.2.7 Muud ettepanekud

Suuremat rõhku tuleks pöörata külade heakorrale ;

Kutsuda üles meremäelasi järve, bussijaama jmt ümbrust korrastama ;

Prügikaste võiks tihedamini tühjendada ;

Tähelepanu all tuleks hoida asotsiaalsed perekonnad ning vajadusel abistada nende perede lapsi. Kord aastas võiks valla sotsiaaltöötaja külastada kõiki lastega peresid ;

Häirivad "kaltsumüüjad" Obinitsa küla keskel, selline müük võiks olla organiseeritum ;

Obinitsa bensiinjaamas on bensiin väga halva kvaliteediga, see rikub autot ;

Peab olema võimalus osaleda isetegevuses ja huvialaringide töös, eestvedajad võiksid siin olla kooliõpetajad ning ruume võiks saada koolilt ;

Vald või riik peaks mõtlema peredele, kus on kasvamas lapsi ;

Kapera elanik soovib üleminekut Vastseliina valda ;

Mitme valla peale võiks käia Taluliidust kogemustega haljastusagronoom konsulteerimas ;

Talukrundid peavad olema võimalikult ühes tükis ja võiks olla eesõigus osta oma krundiga piirnevaid vabu maatükke.

3.3 Töörühmade töö kokkuvõte

3.3.1 Majanduse töörühm

Rahvastik	- maksujõuetus - mittetööhõlulise elanikkonna (pensionärid) ülekaal - negatiivne iive - tööjõu (eriti kõrgharidusega) äravool - elanikkonna passiivsus, stiimulite puudus - kalduvus alkoholismile
Põllumajandus	- puudub riiklik põllumajandust toetav poliitika - puudub traditsiooniliste põllumajandustoodete turg: 1. suured linnad ja töötlemiskeskused kaugel 2. piir venemaaga kinni (ajalooliselt lähim ja tasuvaim) - raskused algkapitali saamisel
Kaubandus	- elanikkonna madal ostujõud - puudub kohalik kaasaegne bensiinitankla - tööstuskaupade väike valik (praktiliselt puudub)
Ühistransport	- ühendus maakonnakeskusega vaevaline (sõiduks kulub palju aega, sest bussid käivad ringidega) - liinide vähesus
Elektrimajandus	- puudub ühtlaselt hea varustatus elektrienergiaga - võimsuse mittevastavus tootmise korral (võimsamad alajaamad on vahetatud pärast kolhoosi laguemist nõrgemate vastu, tootmise alustamisel tekivad probleemid, mille peaks kinni maksma tootja) - madalpingeliinid halvas seisukorras
Side	- praktiliselt amortiseerunud

	- vaja oleks piirkonnale GSM-sidet (piisab ühe saatja paigaldamisest) - normaalse arvutiside (tehniliselt võimatu) puudumine
Ettevõtlus	- investeeringute vähesus - laenu tagatiseks oleva kinnisvara suhteliselt madal hind võrreldes Eesti teiste piirkondadega - puudub ettevõtte, mis suudaks arendada infrastruktuuri - väikeettevõtluse aeglane areng - kasutamata (lagunevad) tootmishooned - oskustööliste puudus (äravool, alkoholism)
Metsamajandus	- suur potentsiaal - tooraine, millega saab välisturule - kohalik odavaim ehitusmaterjal - töötleva sektori suur osatähtsus (et tulu jääks valda) - puudub suurem kohalik ettevõtte, mis suudaks vajalikul tasemel investeerida - tooraine müügil kõrvale hiilimine maksudest - ebaperemehelik suhtumine metsadesse
Turism	- tõmbenumbrid on olemas - turismi arendamiseks kapitali vähesus - vastavate traditsioonide puudumine - vähene võõrkeelte valdamine - vaja teoorialt üle minna praktikasse

3.3.2 Ehitus-, kommunaal- ja maa-asjade töörühm

Töörühm töötas koosseisus V. Kilusk, U. Utsal, E. Laanemäe, E. Ojala

1. Arengusihid ja eesmärgid - maade tagastamine ja erastamine kaardimaterjali alusel, maamõõtjate koolitamine.
2. Kindlaks määrata maad, mis jäävad valla munitsipaalomandisse (hooned, trassid, teed, prügi mahapaneku kohad, puhastusseadmed jne).
3. Elamuühistute moodustamine maade erastamiseks.
4. Valla omanduses olevate kasutamata hoonete erastamine.
5. Riigi-, valla- ja erateede täpsustamine, uute teede planeerimine.
6. Side- ja elektriliinide vee- ja kanalisatsioonitrasside asukoha täpsustamine, uute planeerimine.
7. Jätkevalt riigi omandis olevate maade erastamise ja rentimise organiseerimine.
8. Meremäe ja Obinitza asulates elamute ehitamiseks reservmaa eraldamine.
9. Detailplaneeringute koostamine Meremäe ja Obinitza asulatele.
10. maavarade (kruus, liiv, savi, paekivi jne) asukohtade, varude ja kasutamisevõimaluste väljaselgitamine.

3.3.3 Sotsiaalküsimuste töörühm

Sotsiaaltöö eesmärk on isiku või perekonna toimetuleku ennetamiseks või kergendamiseks abi osutamine ja sotsiaalsete erivajadustega isiku turvalisuse arengule ja ühiskonnas kohanemisele kaasaaitamine.

Sotsiaaltöö suunad tuginevad Eesti Vabariigi Valitsuse õigusaktidele.

Probleem : tööpuudus, vaesus
Lahendamise tasand : vald, tööturuamet, riik

Lahendamise sisu :	valla ja tööturuameti abi töö leidmisel
Riiklikud toetused :	humanitaarabid
Probleem :	pensionieelikute töö leidmine, üksikute toimetulek
Lahendamise tasand :	vald, riik
Lahendamise sisu :	töövõtuvormidest nõustamine, riiklikud toetused, Ümberõpe, eelpensioni maksmine.
Probleem :	vanurite hooldus
Lahendamise tasand :	riik, vald
Lahendamise sisu :	vanurite avahooldus, mis võimaldab inimesel kodus keskkonnas toime tulla. Tööle tuleks võtta hoolekandetöötaja, et oleks ülevaade momendi olukorrast ja vajadustest. hooldamine peredes, naabrite poolt. Vanuritel turvakorter (tubades), elamine võimaldada ka hooajati (talvel).
Probleem :	vähekindlustatud perede laste toitlustamine koolis
Lahendamise tasand:	vald, riik
Lahendamise sisu :	kanda vähekindlustatud perede laste toiduraha otse kooli.
Probleem :	Töövõtja kaitse tööandja ees, varjatud töötamine
Lahendamise tasand:	vald, tööinspeksioon
Lahendamise sisu :	tööseaduslane nõustamine. Põrandaaluste firmade registreerimine ja töösuhete seadusjärgne vormistamine.
Probleem :	ravi- ja sotsiaalkindlustusega hõlmamata inimesed (01.02.97.a seisuga 539 inimest)
Lahendamise tasand:	riik, vald
Lahendamise sisu :	teadvustada olukord ja selgitada inimestele kindlustuse vajalikkust ja võimalust vabatahtlik-individaalset kindlustust sõlmida. Selgitada tööandjatele töötajate kindlustamise vajalikkust. Rõhutada detailse töölepingu sõlmimise vajalikkust.
Probleem :	invaliidide hooldus
Lahendamise tasand:	vald, invaühingud
Lahendamise sisu :	invaliidide hooldamine perekonnas, määrates hooldajaks perekonna liikme. Kindlustada invaliid abivahenditega - teenusena või abi korras ja koolitusega spetsialisti juures.

3.3.4 Sotsiaalasutuste arengu töörühm

1. Avatakse kolme valla (Misso, Vastseliina ja Meremäe) hooldekodu, kus saab olema seitse Meremäe valla vanurit. Mittetoimetulevaid vanureid on praegu 10.
2. Plaanis on avada turvakorter Meremäel, kus võivad leida varjupaika nii vanurid kui ka lapsed. Seal on võimalik viibida ka haiguse korral, kui kodus toime ei tulla ja haiglaravi pole näidustatud, sest ambulatoorium asub kõrvalmajas.

Meremäe Ambulatooriumi juurde on plaanis päevastatsionaari avamine.

Riiklike investeeringute taotlus :

Sotsiaalministeeriumile on esitatud Meremäe Vallavalitsuse vanurite turvakorteri ja sellele tugineva avahooldusvõrgu ühendatud projekt.

Sotsiaalsfäär vajab transpordivahendit. Probleemiks on kujunenud haigete transport haiglasse ja sealt koju.

Alati peaks olema kättesaadav politseikonstaabel, et vajadusel sotsiaal- ja meditsiinitöötajatele kaitse tagada.

Tõhustada kontrolli alkoholi müügi üle. Probleemi teravaim külg on salaviin, ka narkootikumide tarvitamine on jõudnud Meremäele.

3.3.5 Kultuurielu tööühm

Töögrupp töötas koosseisus M. Möldri, A. Salumägi, R. Hörn, T. Lillemaa, T. Pihla, A. Lahe.

Tugevused

2. Suhteliselt hästi säilinud omakultuur. Rahvakultuurikollektiivide olemasolu, folklooriürituste rohkus.
3. Asutuste-organisatsioonide rohkus, kus tegeletakse kultuuriürituste korraldusega (rahvamajad, raamatukogud, koolid, seltsid).
4. Muusikakoolides õppivate laste ja noorte suur arv.
5. Alguse on saanud seltsi- ja küla liikumine.
6. Aktiivne seltsielu ka ametliku rahvamajata (Vahtseliina piirkond).
7. Seto Muuseumitarõ Obinitsa kooli muuseum.

Raamatukogud :

1. Külarahva jaoks tähtsad ja hädavajalikud asutused.
2. Arukas lugejaskond, aktiivne külastatus.
3. Suhteliselt hästi komplekteeritud fondid.
4. Raamatukogu kui piirkonna seltsielu keskus (eriti Vahtseliinas).
5. Koduloolist materjalide arhiiv Meremäel, kodulootuba Vahtseliinas.

Võimalused :

1. Huviringid, kunstiklubid, laulukoor rahvamajade juurde.
2. Suured ülevallalised üritused.
3. Seltsiliikumise, külaliikumise laiendamine ja elavdamine.
4. Piiri Kõrts - kas ka kultuuriasutus?

Raamatukogud :

1. Kvaliteetne lugejateenindus.
2. Teabetoa või i-punkti funktsioonide täitmine.
3. Nõupidamiste, kursuste, õppuste korraldamise koht.

Nõrkused ja ohud

1. Setu kultuuri ja muude ürituste kunstlik (tahtlik) vastandamine.
2. Kultuuritöö killustatus, koostöö ja koordineerimise puudulikkus, koostöötahte puudumine (Obinitzas).
3. Muusikakoolis õppivate noorte vähenenud kaasatõmbamine.
4. Rahva võõrandumine kultuuriüritustest, üldine passiivsus. Massimeedia pealetung.
5. Materiaalsete vahendite nappus või täielik puudumine (Meremäe rahvamaja).
6. Aktiivsete inimeste äraväsimine, majanduslikud mured.

Raamatukogud :

1. Suur töökoormus.
2. Kataloogide ja kartoteekide süsteemi puudulikkus (tekkinud viimasel ajal).
3. Infotehnoloogia ja töö automatiseerimise puudumine.
4. Raamatukoguruumide kehv seisukord (Vahtseliina).

4. ARENGUSTRATEEGIA AASTATEKS 1998 - 2013

Käesolevas peatükis on kajastatud prognoose ja valla arenguperspektiive järgneva 10-15 aasta jooksul.

4.1 Valla asend ja territooriumi jaotus

4.1.1 Valla asend

Meremäe valla geograafiline asend pole praegusel ajahetkel soodne. Piiriäärse vallana jäädakse keskustest kaugele, samuti on ühendus Venemaaga keeruline. Olukord normaliseeruks kui piiri ületamine lihtsustuks või valda tekkiks rahvusvaheline piiriületuspunkt. See tähendab valla arengu suurt sõltuvust välistest asjaoludest.

4.1.2 Territooriumi jaotus

Vallas on kaks suuremat küla - Obinitsa ja Meremäe - mis peavad säilitama ja edasi arendama oma funktsioone (teenindus jmt), arvestades Võru ja teiste suuremate keskuste kaugust vallast. Ülejäänud külad valla territooriumil on Obinitsa ja Meremäe tagamaad saades esmase teeninduse neist kahest. Obinitsa omab suuremat potentsiaali tööstuse arendamisel (parem asend teede suhtes), Meremäe arengut soodustab keskne asend valla suhtes ja vallavalitsuse asukoht külas.

Vallas on mitmeid hõredalt asustatud või asustamata, rikkumatu loodusega piirkondi, nagu suured puutumatud metsa-alad, mis külgnevad Piusa jõe ürgoruga. Need alad moodustavad ühe olulisema osa valla strateegilistest rikkustest.

foto 1.
Meremäe vallamaja.

4.2 Asustustihedus ja rahvaarv

4.2.1 Asustustihedus

Rahvaarvult ja pindalalt kuulub Meremäe vald Eesti väiksemate valdade hulka. Asustustiheduse olulist kasvu pole ette näha, küll aga elanike jätkuvat koondumist keskustesse (Meremäe, Obinitsa) ja suuremate teede äärde. Põhjuseks teeninduse ja töökohtade parem kättesaadavus. Ülejäänud valla territooriumil ning eriti piiri ääres võib praeguse piiripoliitika jätkumisel asustustihedus langeda.

Arvestades siseturismi kiiret arengut võib valla elanikkond suvisel perioodil puhkajate arvel hakata mõnevõrra suurenema.

4.2.2 Rahvaarvu prognoos

Suurimaks ohuks on noorte lahkumine vallast ning nende tegevusetus kohapeale jäädes. Noorte lahkumise otseseks tagajärjeks on rahvastiku vananemine, üldise haridustaseme langus, negatiivne iive ja rahvaarvu kahanemine.

4.3 Sotsiaalne infrastruktuur

Sotsiaalne infrastruktuur peab olema vastavuses asustustihedusega. Praegune situatsioon on rahuldav ning seda tuleb säilitada ja parandada.

4.3.1 Lasteaiad ja koolid

Lastele kohapealse koolitusvõimaluse loomine on oluline tegur hoidmaks elanikke kohapeal. Kohapeal koolis käivatel lastel tekib reeglina tugevam kodukoha tunne, mis on hiljem määravaks teguriks elukohavalikul.

Vaatamata jätkuvale sündivuse langusele on valla eesmärk säilitada olemasolev lasteaia- ja koolivõrk, sh keskkool Meremäel. Tekkivas koolidevahelises konkurentsisis tuleb erilist tähelepanu pöörata kohapeal antava hariduse taseme säilitamisele ja parandamisele. Tuleb väärtustada maakoolide õpetaja elukutse, mis garanteeriks koolides vajalikul hulgal ja tasemel kaadri olemasolu. Vald peaks toetama õpetajate (täiendus)koolitust.

foto 2.

Meremäe keskkool.

Mõtlemas peaks koolide ruumide mitmekesisemale ja aastaringsele kasutusele.

Koolidel tuleb koostada oma arengukavad, milles tuua välja konkreetsed ettepanekud haridustaseme tõstmiseks, probleemsete lastega tegelemiseks, täienduskoolituse korraldamiseks, kultuuri ja hariduse lähendamiseks, heakorra parandamiseks jne.

4.3.2 Meditsiin ja sotsiaalhooldus

Tervishoiupoliitika vallas sõltub riiklikust tervishoiupoliitikast. Meditsiini areng on seotud maakonna ja vabariigi meditsiini arenguga tervikuna. Meremäel ja Obinitsas asuvad arsti-abipunktid hõlbustavad vallaelanike elu ja need tuleb säilitada.

Sotsiaalsed probleemid vallas on väga teravad tulenedes peamiselt tööpuudusest. Märkimisväärne osa probleemidest seostub vanurite ülekaaluga rahvastikus. Sotsiaaltöö eesmärgiks on isiku või perekonna toimetulekuraskuste ennetamine ning toimetulematuse puhul abi osutamine, samuti sotsiaalsete erivajadustega isiku ühiskonnas kohanemisele kaasaaitamine.

Lähiajal vajavad lahendamist järgmised probleemid:

1. Arendada avahoolduse süsteemi, selleks otstarbeks võtta tööle hoolekandetöötaja. Kaasata vanurite ja puuetega inimeste hooldamisse vabatahtlikke, korraldada nende hooldamist peredes ja naabrite poolt. Rajatud on sotsiaalkorter üksikutele vanuritele ja puuetega inimestele.
2. Lahendada ravi- ja sotsiaalkindlustusega hõlmamata isikute probleem - teadvustada ja selgitada olukorda ja võimalusi, rõhutada detailse töölepingu sõlmimise vajadust.
3. Tööpuudus ja vaesus - lahendus leida valla ja tööturuameti koostöös.
4. Pensionieelikutele töö leidmine, üksikute inimeste toimetulek - võimalikeks lahendusvariantideks on nõustamine, ümberõppe organiseerimine, riiklikud toetused, sh eelpension.
5. Invaliidide hooldus - nende kindlustamine abivahenditega ja toimetulekukoolitusega. Invaliidide hooldamise korraldamine perekonnas.
6. Vähekindlustatud perede laste toitlustamine koolis.
7. Töövõtja kaitse tööandja ees, varjatud töötamine - pörandaaluste firmade registreerimine ja töösuhete seadusjärgne vormistamine, abiks on ka tööseaduslane nõustamine.

4.4 Teenindus ja kaubandus

Valla siseselt peavad olema kättesaadavad esmatarbekaupad ja -teenused. Keskasulad peaks suutma pakkuda heatasemelist kaubavalikut ja esmavajalikku teenindust, kuna suuremad keskused jäävad suhteliselt kaugele. Praegu jätab olukord soovida, eriti kesine on tööstuskaupade valik. Valla territooriumil puudub täiesti pangateenus.

Samaaegselt keskasulate teenusepakkujatega peab säilima optimaalne arv kauplusi ka väiksemates külakeskustes.

Kõikide rajatavate teenindusasutuste (k.a. tanklad) paigutamine toimub detailplaneeringu alusel. Erandeid võib teha juba teeninduse või kaubanduse otstarbel toimivate hoonete rekonstrueerimisel kui sellega ei suurendata hoone üldpindala.

Käesolev üldplaneering reserveerib maad kaasaegse bensiinitankla tarbeks Meremäel Obinitsa teeristil ning Obinitsas küla keskosas.

Keskkonnale ohtlik tankla Obinitsas on suletud ja selle uuesti avamist endisel kujul ei lubata.

4.5 Kultuur

Vallal tuleb toetada kultuuriasutuste võrgu säilimist. Samuti koduküla kultuuritraditsioonide loomist ja säilitamist klubide, seltside, liitude ning muu ühistevõrgu läbi. Senisest enam tuleks tähelepanu pöörata seltsitegevuse mitmekesistamisele (enam huviringe) ja noorte kaasamisele. Normaalsel arengul võib takistada setu kultuuri ja muude ürituste kunstlik vastandamine, kultuuritöö killustatus ja koostöötahte puudumine. Probleemiks on ka materiaalsete vahendite nappus.

Paikkonna maine tõstmiseks peaks pidevalt ning koostöövalmilt tegutsema kõik piirkonna kultuuri- ja haridusasutused. Ühise tähelepanu all peaks olema läbimõeldud setu kultuuri propageerimine. Enam võiks mõelda, kuidas teadvustada Meremäe valda Setomaa osana.

4.5.1 Klubid, seltsid

Kultuurielu peaks olema suunatud seltsilisele tegevusele.

Kultuurielu tugevust näitab vastava valdkonna asutuste-organisatsioonide arvukus (rahvamajad, raamatukogud, koolid, seltsid) ning rahvakultuurikollektiivide ja folklooriürituste

rohkus. Probleemiks on materiaalse baasi nõrkus (näiteks Meremäe rahvamaja puhul) ning tegevuse mõningane ühekülgsus. Otseselt mõjutab kultuurielu rahva üldine passiivsus ning kasvav sõltuvus massimeediast.

Arvukalt valla lapsi ja noori õpib muusikakoolis, keda võiks senisest enam kaasa tõmmata kohalikku kultuuriellu.

Elanikkonna küsitlus näitas, et vaba aja veetmise vormidest eelistatakse kino ning sportimist.

Valla ühtekuuluvustunnet on võimalik suurendada ülevallaliste ürituste korraldamisega.

4.5.2 Raamatukogud

Vald peab oluliseks raamatukogude säilitamist, kuna need on külahva jaoks tähtsad ja hädavajalikud asutused. Raamatukogud on omalaadseteks seltsielu keskusteks. Praegu on raamatukogude ruumid heas korras ja varustatud kaasaegse infotehnoloogiaga. Raamatukogud täidavad ka teabetoa ja infopunkti funktsioone (heaks näiteks on kodulooliste materjalide arhiiv Meremäel). Tulevikus võiks raamatukogude tegevus veelgi mitmekesistuda, nende ruumide baasil peaks olema võimalik läbi viia kursusi ja nõupidamisi.

4.5.3 Muuseumid

Säilitamist vajavaid materjale on kogutud Obinitsa koolis asuvasse koduloomuuseumi Seto Tarõ. Samuti on Obinitsa Põhikoolis koolimuuseum. Koduloolisi materjale on kogutud Meremäe raamatukogus. Traditsiooniliste käsitöökoste säilimisele aitab kaasa Meremäe keskkooli juures tegutsev käsitöötuba.

4.5.4 Kirik, kalmistud

Vallas on kaks kasutuses olevat kalmistut - Meeksis ja Obinitsas. Viimatinimetatu vajab laiendamist, selleks reserveerib käesolev üldplaneering maa-ala olemasolevast kalmistust kirdes. Laienduseks valitud alale jääb arvukalt muinsuskaitse all olevaid kääpaid, seetõttu tuleb konkreetne lahendus välja töötada tihedas koostöös muinsuskaitsega.

Kui õigeusu laagrid Võmmorskis muutuvad traditsiooniliseks ning kujuneb välja samasse rajatav dendropark, tuleks vastava maa-ala sihtotstarve muuta puhke-haljasmaaks.

Obinitsa vanasse koolimajja on kavas asutada võimaluse korral nunnaklooster, see kindlustaks muuhulgas omalaadse hoone säilimise.

4.5.5 Ajaloo-, arheoloogia- ja arhitektuurimälestised

Säilitamist, tähistamist ja senisest läbimõeldumat eksponeerimist vajavad kõik valla ajaloo-, arheoloogia- ja arhitektuurimälestised. Muinsuskaitsealuste objektide puhul tuleb lähtuda vastavast seadusandlusest (vt 5.1.1). Kaitsealust objektide täielik loetelu on toodud käesoleva kausta lõpus (vt Lisa 1) ning need on kantud üldplaneeringu maa-kasutuskaardile. Lisaks on need eraldi välja toodud järgneval skeemil.

Kaitsealused objektid Meremäe vallas

4.6 Elamuehitus ja kommunaalmajandus

4.6.1 Elamuehitusotstarbel maade reserveerimine

Elamuehituseks konkreetsete kruntide eraldamise põhimõtted on välja toodud peatükis 6. Lisaks seal toodule tuleb lähtuda nõudlusest ja võimaluse piires iga krundi taotleja soovidest.

Elamufondis peab tulevikus suurenema ühepereelamute osakaal. Suurelamuid on otstarbekas ekspluateerida seni, kuni nende seisukord on aja nõudeid rahuldav ja uute elamute rajamine püsib vanade säilitamisest kallim.

Elamuehituseks maade reservi arvamisel on arvestatud nende alade kaitstust saaste (müra, vingugaasid, tööstuslik saaste jne) eest. Arvestatud on juba olemasolevate elamupiirkondade, töökohtade, sotsiaal- ning kommertsteeninduslike asutuste paiknemise ja kättesaadavusega (maa reserveerimise tähendus vt ptk 5.2). Samuti on lähtutud kommunikatsioonide olemasolust ja kättesaadavusest või nende rajamise lihtsusest.

Elamuehituseks on reserveeritud järgmised alad :

Meremäel kaasiku tagune ala.

Obinitsas järve ja Meremäe tee vaheline piirkond.

Vald pooldab samuti vanade talukohtade ja tühjade talude taaskasutuselevõttu.

4.6.2 Soojavarustus

Meremäe katlamaja on üle viidud puiduküttele ja tuleks säilitada ning erastada. Obinitsa katlamaja töötab nii õli- kui ka puiduküttega, küttes ainult lasteaeda, mistõttu tulevikus võiks rajada lasteaiale eraldi katlamaja.

Tulevikuks tuleks ka Meremäe keskkooli katlamaja üle viia kombineeritud õli ja puiduküttele. Parima lahendusena nähakse kombineeritud kütte kasutamist (puit, turvas), mis võimaldab valida odavamalt turul olevat kütte liiki.

4.6.3 Veevärk, kanalisatsioon ja puhastusseadmed

Valla ülesandeks on vallaelanike varustamine puhta veega. Väljaehitatud veevõrgud vajavad järk-järgulist rekonstrueerimist. Kasutamata puurkaevud tuleb põhjavee reostuse vältimiseks tamponeerida.

Lahendada tuleb Obinitsa Põhikooli reovee puhastamine. Kõik vallas olevad reovee-puhastusseadmed vajavad rekonstrueerimist. Talupidajatele ja üksikmajapidajatele (hajaasustuses) tuleb soovitada väikepuhastusseadmete kasutamist.

Puurkaevude ja reoveepuhastite asukohad on märgitud maakasutuskardile, nende sanitaarkaitsetsoonide kohta on kirjutatud täpsemalt käesoleva kausta peatükkides 5.1.7-5.1.9.

4.6.4 Jäätmemajandus

Jäätmekäitluse alast teadlikust valla elanike, eriti keskasulate elanike hulgas tuleb tõsta. Asulates tuleb mõelda võimalustele koguda jäätmeid sorteeritud kujul. Kogu vallas peaks olema organiseeritud selliste jäätmete kogumine, mis ei põle ega hävi muul moel. Ennetada tuleb prügi juhuslikku mahapanekut. Meremäel ja Obinitsas tuleb sõlmida prügiäraveo leping mõne vatsvat teenust pakuva firmaga.

Praegu kasutusel olevad prügilad (Obinitsa tee ääres ja Poksa metsas) ei vasta keskkonnakaitsenõuetele, samuti pole nende asukohad piisavalt põhjendatud. 1998.a valmiva Võru maakonna jäätmekäitluskava esialgsete plaanide kohaselt kuuluvad mõlemad prügilad likvideerimisele ja rekultiveerimisele 5 aasta jooksul. Maakonna- või selle osa prügi asukoht on veel lahtine, optimaalne kaugus vallast oleks 30-40km. Prügi sorteerimine nähakse ette prügilas.

Ohtlike jäätmete vastuvõtukohad tuleks ette näha nii Meremäel kui Obinitsas, soovitavalt tulevaste bensiinjaamade juures.

<i>foto 3.</i> <i>Kontrollimatut prügi mahapanekut esineb mitmes kohas.</i>	
---	--

4.7 Kommunikatsioonid, ühistransport ja teed

4.7.1 Teed ja liiklus

Esmatähtsaks on kohalike teede seisukorra ja sõidetavuse parandamine. Esmajärjekorras asfalteeritakse Obinitsa-Meremäe tee. Seejärel Obinitsa-Võmmorski tee, juhul kui taasavatakse Võmmorski piiripunkt või ehitatakse tee Võmmorski-Koidula (lõigu pikkus 4km). Mõlemal juhul kujuneb Obinitsa-Võmmorski teest olulisemaid ja suurima liiklusintensiivsusega teid vallas. Korrastamist ja/ või asfalteerimist vajab Obinitsa-Orava tee, külavaheteed ja teed, mida kasutavad liinibussid. Koostöös Piirivalveametiga tuleks kaaluda piiriäärse ühendustee rajamist, millest puudu on ainult mõned lõigud.

Bussiliikluse probleemiks on liinide vähesus, ajagraafikud vajavad pidevat korrigeerimist ja ümbervaatamist. Ühendus maakonnakeskusega on vaeviline, bussid käivad ringidega ning sõiduks kulub ülemäära palju aega. Hea transpordiühenduse puudumise tõttu on raskendatud vallaelanike töötamine ja õppimine väljaspool valda (ja ka vastupidi), see võimalus oleks oluliseks aspektiks valla elanikkonna püsijäämisel ja edasisel kasvamisel.

4.7.2 Telefoniside

Telefoniside on amortiseerunud, mobiilsidega pole valla territoorium kaetud, puudub Interneti ühendus. Paljudel elanikel pole võimalik kodus telefoni kasutada, olukorda parandaks valla territooriumile telefoniautomaatide paigaldamine.

Olukord paraneb lähiajal, kuna läbirääkimisi mobiilsidemasti(de) rajamise kohta Meremäe maele on juba alustatud.

4.7.3 Elektrivarustus

Vallas puudub ühtlaselt hea varustus elektrienergiaga, voolukõikumised raskendavad mitmes piirkonnas inimeste elu ja ettevõtlusega tegelemist. Madalpingeliinid on halvas seisukorras. Võimsamad alajaamad on vahetatud pärast kolhoosi lagunemist nõrgemate vastu, seetõttu tekivad tootmise alustamisel probleemid, mille peaks kinni maksma tootja. Probleemide kõrvaldamiseks tuleb vallas teha koostööd Võru Elektrivõrguga. Piirkondade elektrivajadused tuleb lahendada samaaegselt detailplaneeringute koostamisega.

4.8 Ettevõtlus, tööstus, põllumajandus ja metsandus

Ettevõtlus, tööstus, põllumajandus ja metsandus peavad juhinduma eelkõige turul olevast nõudlusest. Vallapoolne vahelesegamine on oluline juhul, kui need valdkonnad muutuvad oma loomuliku arengu läbi ohustavaks valla loodusele ja/või elukeskkonnale.

Tööstusobjektide ja -hoonete (s.h. suuremad põllumajandusliku tootmise objektid) ning ladude paigutamine toimub detailplaneeringute alusel. Keskkonda ohustada võiva tööstuse (s.h. laoplatsid puidule) või teeninduse rajamisel tuleb vallas koos detailplaneeringuga nõuda ka keskkonnamõjutuste hinnangu koostamist, et ära hoida kontrollimatut keskkonna saastumist.

Vald saab ettevõtluse, tööstuse, põllumajanduse ja metsanduse arengule kaasa aidata täienduskoolituse võimaluste vahendamisega, samuti võiks erinevad spetsialistid Taluliidust käia kohapeal konsulteerimas. Tuleks tegeleda ettevõtluse, tööstuse, jms valdkondi puudutava info levitamisega nii valla siseselt kui ka väljapoole valda ning ettevõtluseks sobiva maa pakkumisega selleks sobivates kohtades. Lähtudes viimatitoodust on üldplaneeringus reserveeritud maid ettevõtluse, tööstuse jmt otstarbel.

4.8.1 Põllumajandus

Vald saab põllumajanduse arengut edendada omandiküsimuste kiirele lahendamisele kaasaaitamisega. Vallapoolne vahelesegamine ja täpsustavad ettekirjutused peavad lähtuma järgnevatest põhimõtetest - säilitada olulisemad ökoloogilised protsessid, kaitsta looduslikku mitmekesisust ning kindlustada liikide ja looduskoosluste säästev kasutamine.

Oskuslik põldude majandamine lähtub looduses kehtivatest seaduspärasustest. Olemasolevaid loodusressursse tuleb kasutada võimalikult optimaalselt (müüa toorme asemel valmistoodangut).

Käesoleva üldplaneeringuga maa täiendavat reserveerimist põllumajanduse otstarbel ette ei nähta, st senised põllumaad säilitavad valdavalt oma senised maakasutuse juhtfunktsioonid (täpsemalt senise maakasutuse säilitavatest aladest vt 5.4).

Peamine probleem on turu puudumine traditsioonilistele põllumajandustoodetele, sest suured linnad ja töötlemiskeskused on kaugel ja piir venemaaga kinni. Üks lahendusvõimalus on spetsialiseerumine sagedast turustamist mittevajavatele toodetele, mida turul on vähe või mis puuduvad üldse. Teine võimalus on ületada teatud toodangu kogus, millest edasi muutub tootmine rentaabliks. See nõuab talupidajate ühistegevust. Tulevikus peaks vältima vahendajate rohkust toodete turustamisel, selle asemel arendada kohapealset ümbertöötlemist. Kindlasti tuleks ära kasutada Võru Talupidajate Liidu koolitus- ja abi-programmid ning arendada koostööd teiste tootjate ja töötajatega ning naabervaldadega.

4.8.2 Metsamajandus

Metsanduse suurt potentsiaali tuleb kasutada heaperemehelikult. Ümbertöödeldud puidu hulk peaks ületama töötlemata puidu koguse.

Väärtuslikest ning kaitsmist vajavatest metsa-aladest on täpsemalt kirjutatud 5.3.1.

4.8.3 Ettevõtlus ja tööstus

Ettevõtlus- ja tööstusobjektide paigutamisel on määravaks paiknemine teede, trasside ning elamupiirkondade suhtes ning sobivus keskkonnaga. Käesolev üldplaneering ei näe ette uute tööstusalade kasutuselevõttu. Taaskasutusele on vaja võtta juba olemasolevad, kolhoosiaegsed tootmishooned. Üldplaneeringu maakasutuskardil on erinevalt tähistatud alad, mida juba kasutatakse tootmise otstarbel või tuleks esmajärjekorras selleks kasutusele võtta (tööstuse maa-ala) ning selleks otstarbeks reservi arvatud alad (tööstuse reservmaa-ala). Mõlemad eelpoolnimetatud alad paiknevad endiste majandite tootmishoonete ümber.

Tööstusele reserveeritud alad ja maavarade paiknemine on eraldi välja toodud järgmisel lehel paikneval skeemil.

Maavarade paiknemine ning tööstusele reserveeritud maa-alad.

Olulisemaks tööstuspiirkonnaks on vallas kujunemas Obinita (soodne asend teede suhtes, kompaktelt paiknevad endised majandihooned), mille suhteline tähtsus vallale kasvas veelgi Vahtseliina liitudes Vastseliina vallaga.

Töötute arv vallas on suhteliselt suur, samal ajal on korraliku tööjõu puudus. Lahendusvõimalusteks on täiend- ja ümberõppe korraldamine ning pealekasvavale põlvkonnale kohalike töövõimaluste teadvustamine. Vald koostöös ettevõtjatega peaks hoolitsema parema vallasisese teabe liikumise eest, mis puudutab vakantseid töökohti.

4.8.4 Maavarade kasutamine

Valla eesmärk on tagada olemasolevate maavarade säästlik kasutamine. Ehitustegevuseks pole otstarbekas kasutada kasutusväärtusega maavarade või maa-ainesega alasid. Uuritud maavarade paiknemine ning ulatus on toodud üldplaneeringu maakasutuskardil.

4.9 Puhkealad, rekreatsiooniressursid ja turism

4.9.1 Puhkealad

Meremäe vallas on puhkealana kasutuses Piusa jõe org. Sealne maastik on valla suuremaid vaatamisväärsuseid olles ka maastikukaitsealana looduskaitse all. Alal on tähistatud matkarajad ja looduslikud vaatamisväärsused, väljas on juhatavad skeemid, rajatud on pingid.

Käesoleva planeeringu alusel on puhkealad ka Engli, Meremäe ja Obinita järve ümbrus. Kõik nimetatud aladel kasvavad metsad on hoiumetsadena kaitse all. Puhkealade ja hoiu-metsade täpsed piirid on välja toodud maakasutuskardil. Puhkealad peavad olema kõigile soovijatele avatud, pidevalt peab jälgima nende korrashoidu (pingid, prügikastid, järvede ääres suplussillad, jne). Loodushuviliste turistide valda meelitamise seisukohast on oluline puhkealade ja looduskaitse all olevate üksikobjektide läbimõeldud eksponeerimine ja tähistamine.

Suvilate rajamiseks eraldi maa reserveerimist ette ei nähta, võimalikele suvemaja soovijatele on otstarbekam välja pakkuda kasutamata, lagunevaid taluhooneid või vanu talu-asemeid.

4.9.2 Turismi arendamise võimalused

Turismi soodustavad kaunis loodus ja eripärane kultuur. Peamisteks pidurdavateks probleemideks on kapitali vähesus, vastavate traditsioonide puudumine, vähene võrkeelteoskus, infrastruktuuri mittevalmisolek ja positiivsete vallasiseste näidete puudumine.

Otstarbekas on koostada turismi arengukontseptsioon (soovitavalt koostöös ümberkaudsete Vastseliina, Misso ja Orava jt valdadega, samuti võiks olla tulutoov ühistegevus piiritaguste piirkondadega), kus toodaks välja konkreetseid ettepanekud turismi arendamiseks ja nende ettepanekute teostamise võimalused.

4.10 Suhted naabritega

Vallal puudub huvi liituda mõne teise omavalitsusega, kuna peetakse küsitavaks võimalust sel moel vähendada kulusid haldusaparaadile. Soositakse võimalust kasutada kitsama ala spetsialiste ühiselt naabervaldade ja linnadega (ehitusnõunik vmt).

Koostööd teiste omavalitsustega soodustab Setomaa Valdade Liidu ja Võrumaa Omavalitsuste Liidu olemasolu. Soovitav on algatada regulaarsed kokkusaamised naaberomavalitsustega. Koostöö naaberomavalitsustega on vajalik turismi ja puhkemajanduse valdkonnas, samuti hariduse, meditsiini, prügikäitluse jmt küsimustes.

Kindlasti tuleb arendada tihendatud koostööd Vastseliina vallaga, koostöövaldkonnad tuleks ühiselt välja töötada.

Üheks koostöö võimalusek naabervaldadega oleks ühiste teehooldusmasinate muretsemine

5. MAA- JA VEEALADE KASUTUSPÕHIMÕTTED NING -PIIRANGUD

Maa- ja veealade kasutuspõhimõtted juhenduvad seadusandluse poolt määratud piirangutest ning juba eksisteerivast maakasutusest ja keskkonnast.

Peatükis on esmalt väljatoodud kehtivast seadusandlusest ja määrustest johtuvad piirangud ning seda kehtestav seadus või määrus koos piirangu üldiseloomuga. Täpsemaks piirangute rakendamiseks või nende põhjalikumaks uurimiseks on vajalik seaduste ja määrustega vahetu tutvumine.

Peatüki ülejäänud osa kajastab maa reserveerimise tähendust ja alasid, kus on väärtuslikke miljöösid või looduskooslusi (piirkondi, kus täiendav maa kasutuselevõtt vajab lisatähelepanu ja hoolikat läbimõttlemist).

Peatüki lõpus on lahtiseletatud nõ valgete alade tähendus kaardil.

5.1 Kehtivad piirangud

5.1.1 Riikliku kaitse all oleva mälestise kaitsevöönd

Alus: Muinsuskaitse seadus (09.03.1994/ RT 1994, Nr.24)

Kinnismälestise kaitseks kehtestatakse kaitsevöönd, millele laienevad kaitsekohustused esitatud kitsendused. Kui mälestiseks tunnistamise aktis ei ole märgitud teisiti, on kaitsevööndiks **50 m** laiune maa-ala mälestise väliskontuurist või piirist arvates. Muinsuskaitseameti loata on mälestise ja selle kaitsevööndi alal keelatud :

1. Maaharimine, ehituste püstitamine, teede, kraavide, trasside rajamine, muud mulla- ja ehitustööd ;
2. Puude ja põõsaste istutamine, mahavõtmine ja juurimine ;
3. Keelatud on kinnismälestiste ümberpaigutamine, ümber- ja sisseehitamine, konserveerimine, restaureerimine, remontimine, mälestisele seda kahjustavate või ilmet muutvate objektide paigaldamine, samuti muul viisil mälestise ilme muutmine.

Meremäe vallas asuvad muinsuskaitsealused objektid on välja toodud üldplaneeringu maakasutuskaardil, nende täielik loetelu on lisatud käesoleva kausta lõpus (vt Lisa 1).

5.1.2 Looduskaitsealuse objekti piiranguvöönd

Alus: Kaitstavate loodusobjektide seadus (01.06.1994/ RT 1994, Nr 46)

Looduskaitsealuse üksikobjekti kaitse alla võtmisega moodustub selle ümber kuni **50 m** laiune piiranguvöönd, kui kaitseeskirjaga pole kehtestatud teisiti.

Lisaks olemasolevatele looduskaitsealustele objektidele võidakse I kategooria kaitsealuste liikide seni kaitsmata kasvukoha või pesapaiga (püsielupaiga) avastamisteate saamisel Vabariigi Valitsuse kehtestatud korras moodustada kaheks kuuks taimede leiukohas kuni 50 m ja loomade puhul kuni 200 m raadiusega ajutine kaitseala, peatades seal igasuguse majandustegevuse.

Meremäe vallas asuvad looduskaitsealused objektid on välja toodud üldplaneeringu maakasutuskaardil, nende täielik loetelu on lisatud käesoleva kausta lõpus (vt Lisa 1).

5.1.3 Veekaitsevööndid ja veekogu ehituskeelualad

Alus: Ranna- ja kaldakaitse seadus. (22.02.1995/ RT 1995, Nr 31)

Veeseadus (11.05.1994/ RT 1996, Nr 13) ja Veeseaduse muutmise ja täiendamise seadus (24.01.1996/ RT 1996, Nr 13)

Ranna ja kalda ulatus. Obinita järve (pindala 22ha) ning Piusa jõe ja Obinita oja (valgala üle 25 km²) kaldad on **200 m** laiused. Engli järve (pindala 8ha) ning Avimehe, Surja, Pelska, Rauba, Kivioja, Meeksi ja Tilana ojade (valgala 10-25ha) kaldad on **100 m** laiused.

Ülejäänud veekogude kalda ulatus (kehtestatakse käesoleva üldplaneeringuga) on **25 m**. Ranna ja kalda ulatuse vähendamiseks on vaja keskkonnaministri nõusolekut.

Ehituskeeluvööndite ulatus. Piusa jõe ja Obinita oja ning Obinita järve ääres on kalda-astangu servast maismaa suunas **50 m** laiune ehituskeeluvöönd. Avimehe, Surja, Pelska Rauba, Kivioja, Meeksi ja Tilana oja, Meremäe ja Engli järve ehituskeeluvööndi laius on kaldaastangu servast **25 m**.

Veekaitsevööndid. Piusa jõe, Obinita oja ja Obinita järve ääres on vee ja vee-elustiku kaitseks ning kalda-alade ilme säilitamiseks **10 m** laiused veekaitsevööndid. Ülejäänud veekogude veekaitsevööndi laius on **1 m**.

Kallasrajad. Kallasraja ulatus avalikuks kasutamiseks olevatel veekogudel on **4 m**. Veekogude kaldaid (kallasrada) tuleb hoida läbitavana. Suurvee ajal, kui kallasrada on üleujutatud, võib vabalt ja takistamatult liikuda **2 m** laiusel kaldaribal.

5.1.4 Metsa kaitsekategooria

Alus: Metsaseadus (20.10.1993/ RT 1993, Nr 69)

Eesti Metsakorralduskeskus "Metsakorralduse lühikursus" 1993

Metsas toimuva ja metsaga seotud inimtegevuse reguleerimiseks jagatakse metsad kolme kategooriasse - hoiumetsad, kaitsemetsad (neis kahes kehtivad metsakasutuse piirangud) ja tulundusmetsad.

Kaitsemets - siia kategooriasse kuuluvad peamiselt mulda, vett, asulaid, teid, maastikke ning teisi objekte kaitsvad metsad. Kaitsemetsas on lubatud hooldus-, valik- ja lõppraie, kuid raiumisel tuleb täiendavalt tähelepanu pöörata lankide paigutamisele, raieaegadele, intensiivsusele ja muudele konkreetsest kohast sõltuvatele asjaoludele. Lõppraie on lubatud turberaiena või kitsaste lankidena.

Hoiumets - siia kategooriasse kuuluvad erilist kaitset ja pikemaajalist säilitamist vajavad metsad ning reservaadid. Hoiumetsadeks on rahvuspargi- ja looduskaitsealade metsad, parkmetsad, haruldaste lindude ja loomade elupaigad, haruldaste taimede kasvualad, loodus- ja kultuurimälestiste ümber paiknevad metsaosad jne. Metsavarumisel on selle kategooria juures teisejärguline tähendus ning see võib ka keelatud olla. Hoiumetsas on lubatud ala juhtfunktsiooni täitmiseks vajalik hooldus-, valik- ja lõppraie turberaiena või kitsaste lankidena, välja arvatud reservaadid, kus majandustegevus on keelatud.

Hoiumetsana on Meremäe vallas kaitse all Obinita. Meremäe ja Engli järve ümbritsevad metsad. Piusa jõe ürgoru maastikukaitsealal kasvava metsa puhul tuleb lähtuda vastavast kaitse-eeskirjast.

5.1.5 Maantee kaitsetsoon

Alus: Maanteeeadus (19.12.1991/ RT 1992, Nr 1)

Eesti Maanteeameti käskkirj nr.35 (07.06.1993)

Riigimaantee (põhimaantee, tugimaantee ja kohalike maantee) kaitsetsooni laiuseks on **50 m** mõlemale poole tee teljest. Kõik kaitsetsoonis rajatavad ehitised ja kaitsevööndis looduskeskkonna muutmise seotud tööd tuleb eelnevalt kooskõlastada Maanteeameti või Võru Teedevalitsusega.

Vallamaanteedel ja teiste omanike maavaldustega külgnevatel eramaanteedel kehtestab kaitsetsooni laiuse Meremäe Vallavalitsus.

5.1.6 Kõrgepinge õhuliinide kaitsetsoon

Alus: ENSV MN määrus "Üle 1000 V pingega elektrivõrkude kaitse eeskirjade kohta" (11.04.1984)

Kõrgepinge õhuliinide kaitsetsoon mõlemale poole liini on :

10 kV - 10m

15 kV - 15m

Liinikoridoris võib tegeleda põllundusega. Aedades ei tohi viljapuude kõrgus ületada 4 m. Kokkuleppel liini valdajaga võib kasvatada istikuid, jõulukuuski ja energeetilist võsa. Rajatavad ehitised ja tööd kaitsetsoonides on lubatud Võru Elektrivõrgu loal.

Kõrgepinge õhuliinid on näidatud üldplaneeringu maakasutuskardil.

5.1.7 Reoveepuhastite sanitaarkaitsetsoon

Alus: SNiP 2.04.03-85

Reoveepuhastite sanitaarkaitsetsoon elamutest ja ühiskondlikest objektidest on **200 m**. Meremäe vallas on reoveepuhastid Meremäe ja Obinitsa asulates.

5.1.8 Kanalisatsiooni survetrass

Alus: SNiP 2.07.01-89

Ehituskeeluala mõlemale poole trassi telge on **5 m**.

5.1.9 Puurkaevude sanitaarkaitsetsoon

Alus: Veeseadus (11.05.1994/ RT 1996, Nr 13)

Veeseaduse muutmise ja täiendamise seadus (24.01.1996/ RT 1996, Nr 13)

Eesti Keskkonnaministri määruse nr.61 lisa (16.12.1996)

Põhjaveehaardele moodustatakse sanitaarkaitseala, üldjuhul **50 m** raadiuses ümber puurkaevu. Mitme puurkaevu puhul **50 m** kaugusele mõlemale poole kaevusid ühendavast sirgjoonest või **50 m** raadiuses ümber puurkaevude rea otsmiste puurkaevude. Sanitaarkaitseala ei moodustata, kui kasutatav põhjavesi ei sobi omadustelt olmeveeks või kui vett võetakse põhjaveekihi alla 10 m³/d ühe kinnisasja vajadusteks. Meremäe vallas asuvad puurkaevud on märgitud üldplaneeringu maakasutuskardile.

Veehaarde ulatust on võimalik vähendada Keskkonnaministri otsusega Veeseaduses § 28 toodud juhtudel.

Põhjaveehaarde sanitaarkaitsealal on keelatud majandustegevus, välja arvatud veehaarde-rajatiste teenindamine, metsa hooldamine, heintaimede niitmine ja veeseire. Veehaarde omanik või valdaja võib keelata veehaarderajatise teenindamisega mitteseotud isikute viibimise veehaarderajatise seadmetel.

5.1.10 Farmide, tööstushoonete, ladude sanitaarkaitsetsoonid

Alus: SN 245-71

Sanitaarkaitsetsoon elamute ja ühiskondlike hooneteni on reeglina **50m**. Tsooni ulatus tuleb selgitada iga konkreetse ettevõtte ja selle kasutusfunktsiooni muutumise puhul eraldi.

5.1.11 Naftasaadustega seotud rajatiste sanitaarkaitsetsoonid

Alus: Lisa Keskkonnaministri määrusele nr.20 (22.03.1996)

Ehitatava või rekonstrueeritava laadimisplatsi, hoidla või tankla täitmis- ja tuulutusavad ja tankimisseadmed ei tohi olla lähemal kui **50 m** elamutest, haiglastest, koolidest, koolieelsetest lasteasutustest, hooldeasutustest ja teistest ühiskondlikest hoonetest (välja arvatud tankla juurde rajatud kaubandus-teenindusasutused). Linnades ja teistes tiheasustusega paikades, arvestades kohalikke tingimusi ja eripära, võib nimetatud nõudest teha erandeid riiklik keskkonnateenistus. Kaitsekuja algab kaitstava hoone või kaitstava territooriumi punktist, mis on lähim naftasaadustega seotud rajatise täitmis- või tuulutus-avale või tankimisseadmele.

Kui laadimisplats, hoidla või tankla on rajatud või soovitakse rajada lähemale kui 200 m veekogu keskmise veetaseme piirist, tuleb asukoht täiendavalt kooskõlastada Keskkonnaministeeriumiga.

5.1.12 Tuleohutuspõhised

Alus: Tuleohutuseeskirjad, Üldeeskiri TE-1 (22.06.1995)

Juurdesõiduteed, läbisõidukohad ja juurdepääsud hoonetele, rajatistele, tuletõrje- ja päästevahenditele ja -veevõtukohtadele peavad olema vabad ning aastaringsest kasutamis- kõlblikus seisukorras. Hoonete ja rajatiste vahelistesse tuleohutuskujadesse ei tohi ladustada põlevmaterjale, põlevpakendis seadmeid ja taarat ning parkida transpordivahendeid ja muud tehnikat. Täpsed tuleohutuskujad määratakse detailplaneeringute või ehitusprojektidega.

5.1.13 Surnuaedade sanitaarkaitsetsoonid

Alus: SN 245-71 (1972)

Kasutusel olevate surnuaedade sanitaarkaitsevööndi ulatuseks on **300 m**. Sanitaarkaitsetsooni pole lubatud elamute rajamine.

Meremäe vallas on 300 m sanitaarkaitsetsoon Obinita ja Meeksi kalmistul.

5.1.14 Riigipiir ja piirireziim

Alus: Riigipiiri seadus (30.06.1994/ RT I 1994, Nr 54, lk 902)

Piirireziimiga võidakse piirata riigipiiri valvamist takistavat või piirirahu häirivat tegevust. Üldjuhul peab piirivalvega kirjalikult kooskõlastama riigipiirist kuni 5km kaugusel läbiviidavad lõhkamistööd, õppused, võistlused, ajukahid ja muud üritused.

5.2 Maa reserveerimine

Maad reserveeritakse aladel, mida soovitakse kasutada muul eesmärgil kui seda on praegune maa kasutamise sihtotstarve. See ei tähenda selle maa-ala terviklikku ega automaatset teiseks eesmärgiks tarvituselevõttu. Maa reserveerimisega kindlustatakse võimalus hiljem, sellekohase vajaduse ja soovi tekkimisel, maad reserveeritud otstarbest lähtudes kasutada. Näiteks maade reservi arvamine elamuehitamiseks, teede rajamiseks või mõnel teisel eesmärgil.

Mingiks otstarbeks reserveeritud maad võib maa omanik edasi kasutada selle praegusel sihtotstarbel seni, kuni ta seda soovib. Maa reserveeritud otstarbeks käikuvõtmiseks tuleb maaomanikul maa uueks otstarbeks kasutusele võtta, misjärel võib maa maaomanikult tema nõusolekul õiglase hüvitise eest ära osta. Näiteks elamuehitusmaana reserveeritud maale võib maaomanik tellida detailplaneeringu ja seejärel ala kruntida ning krundid elamuehituseks edasi müüa.

Üldplaneeringu või detailplaneeringu elluviimiseks võidakse kohaldada kinnisasja sundvõõrandamist (so kinnisasja võõrandamine omaniku nõusolekuta üldistes huvides õiglase ja kohese hüvitamise eest) "Kinnisasja sundvõõrandamise seaduses" (14.03.1995/ RT nr 30 1995) ettenähtud alustel. Kui algatatav detailplaneering võib kaasa tuua kinnisasja sundvõõrandamise vajaduse või krundi senise ehitusõiguse muutmise, **teatab kohalik omavalitsus** tähtsusega kirjaga detailplaneeringu algatamisest vastava kinnisasja omanikule kahe nädala jooksul, arvates planeeringu otsuse tegemise päevast. ("Planeerimis- ja ehitusseadus" §12, lõige 2). Juhul kui üldplaneeringuga (valla osa üldplaneeringuga) või detailplaneeringuga kitsendatakse senist maakasutust või krundi ehitusõigust, **teatab kohalik omavalitsus** kinnisasja omanikule tähtsusega kirjaga antud planeeringu avalikust väljapanekust hiljemalt kaks nädalat enne avalikku väljapanekut ja ka kahe nädala jooksul pärast antud planeeringu kehtestamist ("Planeerimis- ja ehitusseadus" §18, lõige 5 ja §30, lõige 1).

Kinnisasja omanikul on õigus nõuda kitsendustest ja ka detailplaneeringu tühistamisest tuleneva kahju õiglast ja kohest hüvitamist "Planeerimis- ja ehitusseaduse" §30 ja "Kinnisasja sundvõõrandamise seaduse" kehtestatud korras.

5.3 Säilitamisele kuuluvad alad

Vallas on mitmeid piirkondi tähelepanuvääriva kultuuri-, loodus- või külamiljööga. Lähtudes nende alade väljakujunenud ilme alalhoidmise soovist on seal ehitus- ja elutegevuse reguleerimiseks kehtestatud täiendavad vallapoolsed soovitused.

5.3.1 Väärtuslikud looduspiirkonnad ja kooslused

Meremäe valla eesmärk on kasutada valla looduskeskkonda võimalikult säästlikult, et see püsiks kasutamise- ja elamisväärsena tulevastele põlvetele. Keskkonna pikaajalisest ja säästlikust kasutamisest on juttu käesoleva kausta 2. peatükis. Siinkohal on välja toodud piirkonnad, kus tuleks looduse senise ilme säilitamisele tähelepanu pöörata.

Maastikukaitsealana on kaitse all Piusa jõe ürgorg Võru-Obinitsa teest Võru-Meremäe teeni. Seal reguleerib inimtegevust maastikukaitseala kaitse-eeskiri.

Lisaks eelmainitule on üldplaneeringu kohaselt kaks väärtusliku maastikumiljööga ala - Piusa jõe ja Obinitsa oja ümbritsev ala valla põhjaosas ning Kuresoo soo koos lähema ümbrusega (täpsed piirid on toodud maakasutuskardil). Nendes piirkondades pole soovitatav lõppraie (lageraie), suuremate ehitiste rajamine ega muu keskkonda oluliselt muutev tegevus. Uute ehitiste projekteerimisel võiks lähtuda piirkonna ehitustraditsioonist.

Täiendavate matkaradade, lõkke- ja telkimiskohtade rajamisel väärtusliku maastikumiljööga aladele ja Piusa jõe ürgorgu tuleb kasutada looduslike materjale (puitrajad), raja marsruut suunata looduse poolt dikteeritud tingimuste järgi jne. Ka tuleb matkaraja rajajalt nõuda raja ja rajaveere korrashoidu. Prügi jätmist raja veerde tuleb võimaluste piires ennetada.

Hoiumetsadena on kaitse all Obinitsa, Meremäe ja Engli järve ümbruses paiknevad metsad (hoiumetsa tähendus vt 5.1.4).

Valla territooriumil on mitmeid haruldaste taimede kasvukohti, võib leida ahtalehelist ängelheina, alpi risti ja võsu-liivisibulat. Nimetatud taimede kasvukohad on looduskaitseobjektidena kaitse all. Kaitstavate objektide täielik loetelu vt Lisa 1.

5.3.2 Rekreatsioonialad

Meremäe vallas on hulgaliselt puhkamiseks sobivaid alasid. Põhiosas need kattuvad eelmises peatükis väljatoodud piirkondadega.

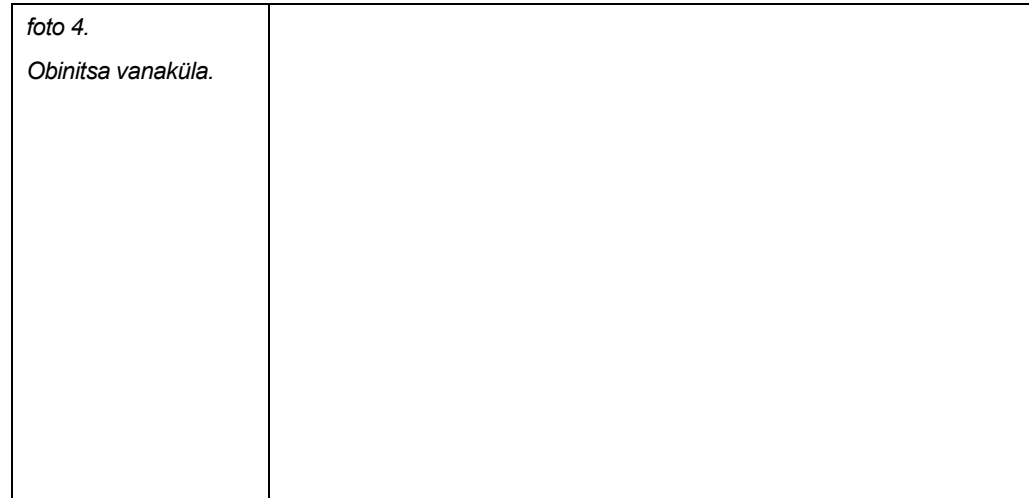
Piusa jõgi ning selle ümbrus omab kogu ulatuses suurt vaba-aja veetmise potentsiaali. Lähtudes sellest tuleb senine mitteeraomanduses olev jõekallas hoida avatuna kõigile. Eraomanduses olevate alade puhul lähtuda vastavast seadusandlusest (vt 5.1.3). Jõeääre atraktiivsuse säilitamiseks on vajalik nende alade maavaldaja poolne hooldus. Puhtust tuleb ka vallal endal aeg-ajalt kontrollida ja hooldusreegleid mittetäitvatele maaomanikele nende kohustusi meelde tuletada.

Samuti on rekreatsioonialadena olulised eelnevas peatükis kirjeldatud väärtusliku maastikumiljööga, puutumatu loodusega metsaalad.

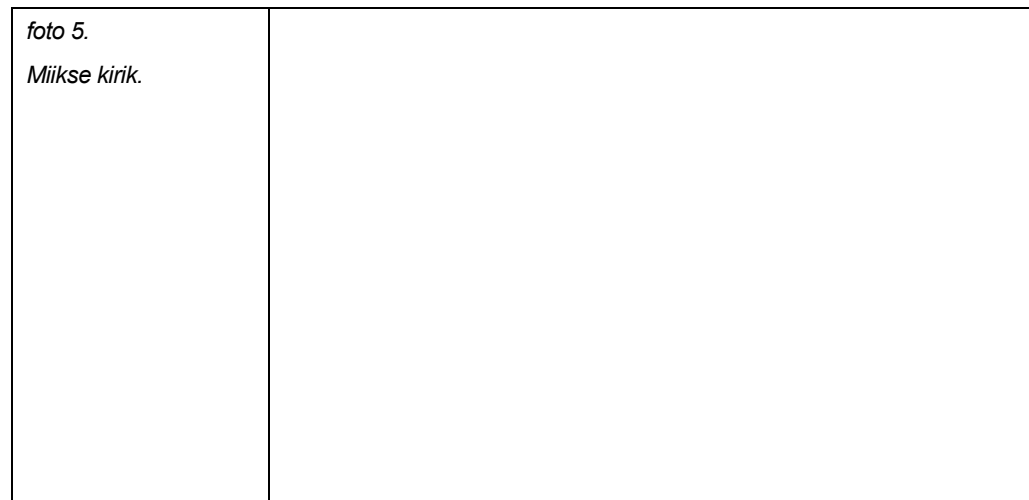
Puhkealadena omavad tähtsust valla suuremate asulate Obinitsa ja Meremäe läheduses asuvad järved, seetõttu on järvi ümbritsev ala käesoleva planeeringu kohaselt looduslik puhkehaljasmaa. Sama sihtotstarve on kehtestatud Engli järve lähemale ümbruskonnale. Kui soovitakse tuua välja järvede ilu, tuleb nende ümbrust pidevalt korrastada ja hooldada.

5.3.3 Alad tähelepanuväärse kultuuri- ja külamiljööga

Meremäe vallas on mitmed külad säilitanud arhailise ilme, näiteks Obinita vanaküla ja Miikse (endine Meeksi) küla.

Üldplaneering kehtestab ehituskeeluala Miikses (endises Meeksi külas), sealse miljöö muutumatul kujul säilitamiseks. Keeluala hõlmab Ohvrikivi, Silmalätte, kiriku ja kalmistu. Täpsed piirid on toodud maakasutuskardil ning järgneval skeemil (Kuna aluskaardina kasutatav maakatastrikaart on pärit valla piiride muutmise eelsest ajast ei ole kaardil toodud vanasid küla nimesid muudetud). Muinsuskaitseobjektide puhul (täielik loetelu vt Lisa 1) tuleb lähtuda vastavast seadusandlusest (vt 5.1.1).

Ehituskeeluala Meeksis.

5.4 Senise maakasutuse säilimine

5.4.1 Senise maakasutuse säilitavad maa-alad

Valge ala üldplaneeringu maakasutuskaardil tähendab, et antud aladel maakasutuse sihtotstarve ei muutu. Ka pole nendele aladele Eesti Vabariigi seadusandlusega ette nähtud suuremaid ja eraldi käsitlemist väärivaid kitsendusi ega piiranguid. Maakasutajale tähendab see, et praegust maakasutust võib jätkata. Maakasutuse sihtotstarbe muutmiseks tuleb pöörduda Meremäe Vallavalitsuse maakorraldaja poole ja/või koostada detailplaneering.

Senise maakasutuse säilitavatel aladel toimub maa kasutamine Eesti Vabariigi seadusandluse kohaselt. Ehitustegevus lähtub siinses üldplaneeringus toodud ehitamise põhimõtetest hajaasustuses (vt peatükk 6) ja Meremäe valla ehitusmäärusest kui vald konkreetse ehituskrundi puhul ei määra teisiti.

5.4.2 Senise maakasutuse säilitavad veekogud ja vee-alad

Senise sihtotstarbe säilitavate veealade kasutamine lähtub Eesti Vabariigi seadusandlusest. Veekogu kallastel kehtivad "Ranna ja kaldakaitse-" ning "Veeseadusest" johtuvad piirangud (vt peatükk 5.1.3).

6. EHITAMISPRINTSIIBID TIHE- JA HAJAASUSTUSES

6.1 Tiheasustusalad

6.1.1 Meremäe

Meremäe valla administratiivseks keskuseks on Meremäe küla. Seal paiknevad vallamaja, koolimaja, lasteaed, sidejaoskond, sotsiaalkorter ja ambulatoorium ning kauplused. Külal elab kokku 202 elanikku.

Meremäe on hakanud arenema Vahtseliina-Petseri maantee äärses kohas, kust hargneb Obinitza viiv tee. Asula oli valla administratiivkeskuseks ka eelmisel Eesti ajal. Selleaegne hoonestus on üsna hajus, mingit kompaktsemat külatuumikut (võrreldes teiste küladega) ei moodustu. Siiski võib täheldada rangemat rütmi ja ehitusjoonest kinnipidamist maantee ääres. Sovhoosikeskuseks olemise ajal ehitati asulasse juurde neli kortermaja, kauplus, tööstushooneid ja eramuid. Küla on arenenud põhiliselt piki maantee äärt.

<i>foto 6.</i> <i>Meremäe kaasik.</i>	
---	--

Külale võiks senisest rohkem ilmet anda Meremäe kaasik. Samuti tuleks asula osana vaadelda ning sellekohaselt kujundada paisjärve ümbrust. Käesoleva üldplaneeringu kohaselt on järve ümbrus looduslik puhkehaljasmaa ning seal kasvav mets on hoiumetsana kaitse all. Teede ääres ning kaasiku ümber on sobivad alad ja eeldused hoonestuse tihendamiseks. Obinitza viiva tee ristil bussipeatuse vastas on soodne paik bensiinijaama ehitamiseks. Uute äri- ja teenindusettevõtete rajamisel tuleks silmas pidada keskasula kompaktsust ja hõlpsat ligipääsetavust. Käesolev planeering uusi maa-alasid äri- ja teenindusettevõtetele ei reserveeri, kuna lähitulevikus pakub arenguruumi olemasoleva parem ärakasutamine. Uute elamute rajamiseks on reserveeritud alad Meremäe kaasikust põhja pool.

Tiheasustusala piir ja asula funktsionaalne jaotumine on toodud järgneval skeemil Meremäe M 1:10 000.

6.1.2 Obinitza

Küla keskel asub nn vanaküla, kus on säilinud eelmise sajandi tänavate ja hoonestuse struktuur ning üsna palju hoonetest. Küla on väga kompaktne, paikneb teede ristil oja ääres. Sovhoosiajal on ehitatud juurde nn uusküla, milles on kortermaju, mõned eramud ja kauplus. Vanakülast teisele poole jäävad kool, põllumajandus- ja tööstushooned. Külal on kirik, muuseum, kool, sidejaoskond, esmaabipunkt, bensiinijaam ja kauplused.

Käesolev planeering paneb ette avaliku loodusliku puhkehaljasmaana kasutusele võtta vanakülast paisjärve poole jääv ala ja elukeskkonna laiendamist Obinitza - Meremäe tee vahelisel alal.

<i>foto 7.</i> <i>Setomaa lauluema</i> <i>kuju Obinitsas.</i>	
---	--

Tihasustusala piir ja asula funktsionaalne jaotumine on toodud järgneval skeemil Obinitsa M 1:10 000.

6.2 Ehitamise printsiibid hajaasustuses

6.2.1 Keskkonnast tulenevad ehituspiirangud hajaasustuses

Ehitamisel hajaasustuses tuleb krundi omanikul arvestada olemasoleva loodus- ja elukeskkonnaga ning piirangutega, mis tulenevad muinsus- ja looduskaitsealustest objektidest ning nende kaitsetsoonidest. Samuti piiranguid, mis on kehtestatud Eesti Vabariigi seadusandluse ning normatiivdokumentide poolt (näiteks veekaitsevööndid ja ehituskeelualad vastavalt "Ranna ja kaldakaitseadusele" jne).

Lisaks neile seadusandlusest ja normidest tulenevatele piirangutele tuleb ehitustegevuses lähtuda "Planeerimis- ja ehitusseadusest" (14.06.1995/RT nr 59 1995) ning Meremäe valla ehitismäärusest ja käesolevast üldplaneeringust, mis reguleerivad planeerimis- ja ehitustegevust Meremäe vallas.

Soovitav on ehitustegevuseks mitte kasutada häid põllu- ning metsamaid, samuti soostunuid või soostuvaid alasid, liigirikaste biotoopidega alasid ja kasutusväärtusega maa- varade või maa-ainesega alasid.

Tihasustuses (Meremäe ja Obinitsa) on detailplaneering kohustuslik. Detailplaneeringu koostamise vajaduse hajaasustuses sätestab Meremäe valla ehitismäärus. Detailplaneering tuleb koostada nii haja- kui tihasustusse paigutatavate teenindus-, kaubandus-, tööstus- ja laohoonete rajamiseks.

Tööstuse rajamisel tuleks esmalt kasutusse võtta endiste majandite tootmishooned. Seejärel kasutada aga üldplaneeringuga kehtestatud ja reserveeritud tööstuspiirkondi.

Tööstuse jt keskkonda oluliselt mõjutavate objektide rajamisel tuleb koostada lisaks detailplaneeringule valla ja/ või Võru Maavalitsuse keskkonnaosakonna nõudmisel ka keskkonnamõjutuste analüüs või keskkonnaekspertiis.

Detailplaneeringute koostamis- ja projekteerimistingimused väljastab Meremäe valla territooriumil Meremäe Vallavalitsus. Tehniliste rajatiste ja kommunikatsioonide projekteerimistingimused vastav riigi ametkond.

Vallal tuleb nõuda vastavalt "Planeerimis- ja ehitusseadusele" ebaseaduslike hoonete likvideerimist juhul kui neid on püstitatud seadusega ja üldplaneeringuga mitte ettenähtud korras.

6.2.2 Tehnovõrgud hajaasustuses

Hajaasustuspiirkonnas rajatakse kommunikatsioonid reeglina krundi valdaja poolt. Kommunikatsioonide projektid tuleb kooskõlastada Meremäe valla ja vastavate ametkondadega.

7. EDASISTE PLANEERINGUTE KOOSTAMINE

7.1 Detailplaneeringute koostamise järjestus

1. Obinitsa detailplaneering, Obinitsa järve ümbruse ja kalmistu laiendamisega.
2. Meremäe asula detailplaneering, koos Meremäe järve ümbrusega.
3. Võmmorski detailplaneering.
4. Teiste perspektiivsete ehituspiirkondade detailplaneeringud.

Konkreetne planeeringute koostamise järjestus sõltub elu poolt dikteeritud vajadustest ja investeerijate ning ehitada soovijate olemasolust. Siin toodu on soovitusliku iseloomuga.

Tööstusobjektide jt keskkonda oluliselt mõjutavatele rajatistele detailplaneeringute koostamisel võib nõuda keskkonnamõjutuste hinnangu/ keskkonnaekspertiisi läbiviimist.

KASUTATUD KIRJANDUS

1. Ainsaar, L., Tiirhanna paemurd. Rmt. Ainsaar, L ja Kirsimäe, K. (toim.) Liivimaa geoloogia ekskursioonijuht, Tartu 1995.
2. Eesti aluspõhja geoloogiline kaart. Eesti Geoloogiakeskus, 1997.
3. Eesti Vabariigi huvid Võru maakonnas. Võru Maavalitsus, 1995.
4. Eesti valdade rahvastik valdade majapidamisarvestuste andmetel 01.01.1996. Riigi Statistikaamet. Tallinn, 1996.
5. Eesti valdade rahvastik valdade majapidamisarvestuste andmetel 01.01.1997. Riigi Statistikaamet. Tallinn, 1997.
6. Eesti valdade rahvastik valdade majapidamisarvestuste andmetel 01.01.1998. Riigi Statistikaamet. Tallinn, 1998.
7. Hallik, O., Happeliste muldade lupjamine Eesti NSV-s. Tallinn, 1965.
8. Hillep, E., Ivask, A., Piusa kaitsealal. Tallinn, 1973.
9. Kenk, V., Ploom, E., Siin- ja sealpool maanteed. Võru rajoon. Tallinn, 1972.
10. Kivit, A., Võru maakonna maavarade hinnang. Maavarade evitamise arenguskeem 2010. aastani. Tallinn, 1992..
11. Mark-Kurik, E. Eesti devoni stratigraafiline skeem. Rmt. Ainsaar, L ja Kirsimäe, K. (toim.) Liivimaa geoloogia ekskursioonijuht, Tartu 1995.
12. Meremäe valla arengukava. Võru, 1995.
13. Meremäe valla territooriumil paiknevad maavarad ja maa-aines. Koost. Luht, H. 1995.
14. Põllumajanduslik hajureostus lämmastikuühenditega Eestis. Koost. AS Maves, 1994.
15. Reissar, L., Setumaa läbi sajandite. Petserimaa. Tallinn, 1996.
16. Setumaa. Toim. Tammekann, A., Kant, Edg., Veski, J.V. Tartu, 1928.
17. Võrumaa arendusstrateegia. Võru MV ja Võru OVL.. Võru, 1997.
18. Võrumaa 1994...95. Võru Maavalitsus, 1996.

LISA 1: KAITSEALUSED OBJEKTID

Arheoloogiamälestised

1876	Maa-alune kalmistu ("Kropkova koht", 13-18 s)	Helbi külas, Kõivu talust 40m ida-kirdes, Kropkova talust 70m loodes
91-k	Maa-alune kalmistu ("Härma II", 13-18 saj)	Härma külas, Mõtuse talust ~100m edelas ja Haavli talust 100m kirdes
92-k	Maa-alune kalmistu ("Härma I", 13-18 saj)	Härma küla Haljasmetsa perest 100m kagus, metskonna ja end sovhoosi piiril, Piusa jõest ~1km ida pool
1877 42-71-k	31 kääbast (I at II pool)	Obinitsa külas, surnuaiast põhja pool, end Obinitsa sovhoosi keskusest ~1km põhja-kirdes, mõlemal pool Orava-Piusa-Obinitsa mnt, Tuhkvitsa oru kaldal
139- 140-k	2 zalnikut (13-15 saj)	Obinitsa külas, surnuaias, väravast 50m peatee edelaküljel
141- 142-k	2 kääbast (I at II pool)	Obinitsa külas, surnuaiast 350m kirdes, Orava-Piusa-Obinitsa teest 100m kagus, metsatee kaguküljel
143- 146-k	4 kääbast (I at II pool)	Obinitsa külas, surnuaiast 450m kirdes, Orava-Piusa-Obinitsa teest kagus, metsatee kaguküljel
147- 150-k	4 kääbast (I at II pool)	Võmmorski külas, Aia talust (Vibuaia pere) 350m lõunas, Venemaa piirist mõnikümmend meetrit lääne pool, metsas
151-k	Maa-alune kalmistu (13-18 saj)	Võmmorski külas, Tammekalda talust (Veski pere) 250-350m kagus, kõrgendikul
132-k	Ohvrikivi ("Jaanikivi, II at)	Meeksi külas, Meeksi oja läänekaldal, Vastseliina-Pankjavitsa teest ja Meeksi vene õigeusu kirikust lõunas
1878	Maa-alune kalmistu ("Kruusamäe", 13-19 saj)	Tsirgu külas, Meremäe-Tsirgu tee ääres asuvate karjalautade juures, tiigi ja kaalukoja vastas, üksiku männi ümbruses
87-90-k	4 kääbast (I at II pool)	Ostrova külas, Korsapalu metsavaht P.Savioja talust ~600m edelas, Obinitsast ~3,5km lõunas
123- 131-k	9 kääbast (I at II pool)	Ostrova külas, Ostrova talust ~300m põhja pool metsas

Ajaloomälestised

1. Vabadussõjas hukkunute ühishaud mälestuskiviga asukohaga Küllatova külas.
2. Leinapark mälestuskiviga 1941.a juuniküüditatute mälestuseks asukohaga Meremäel.

Looduskaitseobjektid

117 MK	Meremäe kaasik 2,5 ha
89 RK	Rändrahn
434 PK	Meremäe männid (3 tk)
410 PK	Tsirgu määnd
	Ahtaleheline ängelhein (taim)
	Ahtaleheline ängelhein Küllatova küla lähedal (taim)
	Võsu liivsibul Piusa jõe ääres (taim)

